

5481

Tarjastala
platt. numerar
No. 2. 16-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Siga-
da Bar. L. Pop (vott Brassai)
Telefon: 9-77. Előfizetési ar-
vonta 110, negyedévre 325, 6
600, egészévre 1200 lej. Külföldi
havonta 1, negyedévre 3. félév-
re 10, egészévre 10 dollár, vagy egyenlő
értékű valuta. Hirdetések díjszabás
szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és
bánsági zsidóság egyetlen napilapja
Cikkeink utányomasat csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg

UJ KELET

Bud

ESODÓPOLITIKAI NAPILAP

Bermentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
örzésére és visszaküldésére nem vál-
lalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ára 5 lej

Péntek, 1932 ápr. 1.

5692. ÉV
VEADAR 24.

XV. ÉVF.
77. SZAM

Kevesebb doktort

Meghalt Briand, meleg, részvételtjes
cikkében, szentimentális beszédekben el
parentálták és most tavasz elején, hogy
a fü kezd kizöldülni hantjai fölött, egy
öreg kortársa, Claude Farrère író meg-
próbálta kikezdeni. No ne ijedjünk meg,
nem lesz halottgyalázás belőle. Mind-
össze azt írja róla, hogy zseniális ember
volt, rajongója a világbékének és a világ
boldogságnak és e minémisége miatt sem
miféle politikai ténykedésre nem alkalm-
as. A politikára csak a szürkék, a hiuk,
a törtető, a ballon-szívűek és a tökmag-
gal gyömöszölt koponyájuk alkalmasok.
A világnak megváltására van szüksége —
dühösködik az öreg literátus — és meg-
csinálták a Népszövetséget! A legszeren-
eselemből intézmény, amelynek minden
igyekezete abban merül ki, hogy politi-
kai ellentéteket felszínre tartson és ki-
clesítsen. Sok össze-vissza beszédükkel
csak nyugtalanítják a világot. Hiszen a
legégszesebb ember is előbb vagy
utóbb agóniába esne, ha minden este két
tucat orvosprofesszor állná körül az
ágyát, hogy kitapogassák a pulzusát,
hogy megfigyeljék a szívverését és böles
konziliumokat tartsanak fölötte.

Claude Farrère dohog, de aztán ko-
moly propozíciót is tesz. Azt mondja:
maradjon meg a Népszövetség, de alu-
kuljon át gazdasági alakulattá. A hágai
döntőbírósság se foglalkozzon csak gaz-
dasági ügyekkel.

Vagyis a politikának a kiküszöbölését
követeli a politikából. Paradox kívánság-
nak tetszett még pár év, pár hónap
előtt. Minél jobban befemegyünk azon-
ban a világházi, annál inkább termé-
zetesebb tartjuk ezt a követelést. Any-
nyira utáljuk a politikát és annyira kí-
vántjuk gazdasági életvonalkozásaink
rendezését.

A poraiból fellámadt Phönix

Ismét feloszlatták a vasgárdát? —
Kérdezhetné a jámbor idegen, aki egyévi
távolkét után vetődött el ismét a föld-
tekének erre a részére.

Mert hiába igyekezett Jorga magának
vindikálni az első dícsőségét. A vas-
gárdát már megtisztították egyszer a fel-
oszlattással.

Nem is olyan régen történt. Pontosan
egy évvel ezelőtt, Mihalache belügymi-
nistersége alatt. A minisztertanács ak-
kor is elhatározta. A Monitorul Oficial
leköszölte. A vasgárda helyiségeit lepec-
sételték.

És Mihalache kijelentette a kamará-
ban, hogy a vasgárda nincs többé. El-
mult, mint egy rossz álom.

Amikor ezt mondta, március volt. Ápr-
ilisban megbukott a kormány. És ju-
niusban, az új választásokon a megszü-
ntetett, a lepecsételt, az elmúlt vasgárda
szabályszerűen jelöltette magát a vá-
lasztásokon.

Mint egykor poraiból a Phönix, úgy
bujtak ki a földből az ország minden
részében a vasgárdisták. Reakciós szer-
vezet, halált esküszik a pártokra és a
zsidókra — hogy is ne tetszett volna ez
Jorgának.

Annyira tetszett, hogy Corneliu Cod-
reanu hatósági asszisztenciával segí-
tette mandátumhoz. Erre is szükség volt.
Mert felsőbb helyen lehetett bizonyí-
tani, hogy a politikai pártok elveszítet-
ték a lábuk alól a talajt. Veszélyes volna
új választásokat kiírni, mert a szélső-
ségek kaptak lábra. Maradjon tehát
Jorga.

És maradt.
A vasgárdisták komolyan vették ezt a
délkeletet. És úgy felverték egy megye
csendjét, még a csendőrök sem érzik
magukat biztonságban.

Mit tesz erre Jorga? Kijelenti, hogy
nem tűrheti a „rendbontó” szervezetek
garázdálkodását. Minisztertanács. Fel-
oszlattás. Monitorul Oficial. Lepecsété-
lés.

Egyelőre ez a helyzet. A vasgárda már
kétszer is fel van oszlattva, de részt vesz
a tutovai pótválasztáson és képviselője
van a parlamentben.

Ilyen ez a vasgárda. Nincs is, van is.

Hétfőn kezdődnek a francia- angol tárgyalások a dunai államok együttműködé- sének előkészítésére

A miniszterelnöki találkozón megegyezést fognak keresni a kö-
zépeurópai államoknak nyújtandó kölcsönök ügyében is.

London, március 31. Tardieu az ed-
digiek szerint vasárnap éjjel előtt ér-
kezik az angol fővárosba. A francia-
angol tárgyalások hétfőn kezdődnek.
Részlet fognak venni a tanácskozásokon
sir John Simon angol külügy-, Newil-
le Chamberlain pénzügy- és Runciman
kereskedelmi miniszterek is. London-
ban valószínűnek tartják, hogy az esz-
mecserén a dunai államok gazdasági
együttműködésének kérdésén kívül
szóba kerül a jóvátételek és a háborus
adósságok problémája és a francia-
angol kereskedelmi viszony ügye. Poli-
tikai körökben azt is valószínűnek
tartják, hogy az angol-francia mi-
niszterelnöki találkozón megegyezést
fognak keresni a Tardieu-tervvel kap-
csolatos a középeurópai államoknak
nyújtandó kölcsönök ügyében is. Egy-
idejűleg az angol lapok hangoztatják,
hogy a hétfői francia-angol kormány-
elnöki eszmecserén fog elődlni, hogy
mikor és hol tartásák meg a négyhatal-
mi konferenciát. Általában Londonban
még reménykednek abban, hogy a
négyhatalmi értekezletet Londonban,
április 6. vagy 7-én megtarthatják.
Hír szerint az angol kormány nem en-
ged abból az álláspontjából, hogy az
értekezlet színhelye London s ne Genf
legyen.

A Daily Herald szerint az angol

Ahogy a kormánynak éppen jól esik.
Csak arra vagyunk kíváncsiak, mire
kell a feloszlattási komédiát minden évben
megjátszani?

Derülő láthatár?

A romlás és kétségbeesés kakofóniájá-
ban London felől mollra hangolt szóla-
mok hangzanak a kontinens felé. Allító-
lag a brit szigetén állandóan javul a
gazdasági és a pénzügyi helyzet, aminek
legkézzelfoghatóbb bizonyítékát a tőkek
visszaáramlásában látják. Az adók vá-
ratlanul kedvező mennyiségben folytak
be, úgy, hogy már az ezidei költségvetés
is fölösleggel zárul.

A külföldi tőzsdéken a font fölébe ke-
rekedett a dollárnak s a még nem régen
szigoruan aranystandardos londoni City
ma a font árfolyamemelkedésétől retteg.
Mindezek kétségtelenül kedvező szimpto-
mák volnának, ha e szimptomák nem
maradnak elszigetelten s az angol gazda-
sági életet mentesíteni tudják a munka-
nélküliség nyomasztó terhetől.

Azonban ha az angliai gazdasági hely-
zet kedvező alakulását elvonatkoztatjuk
a lokális keretektől, ha a „derülő lát-
határ” mögé pillantunk, akkor önkényte-
lenül is felvetődik a szkeptikus érzés:
vajon ez a javulás állandó jelleget nyer-
het-e s nem-e csak olyan átmeneti fel-
lélegzés jelent, amely után a beteg álla-
pota még rosszabbra fordulhat?

Mindenekelőtt meg kell állapítani azt,
hogy az angol költségvetés kedvező
egyensúlyát részben az újonnan bevezet-
ett vámokból teremtette meg az angol
fiskus s az adófizetők szorgalma is alig-
hanem a font árfolyamcsökkenésével ma
gyarázható.

Tény, hogy a font árfolyam-csökken-
tésével az angol ipar, mint kimondottan
exportra dolgozó termelő, kedvezőbb
helyzethe jutott az aranystandardot
fenntartó és deflációs politikát üző ipari
államoknál. Tény az is, hogy különösen
a textilgyárak ebből kifolyólag nagyobb
megrendelésekhez jutottak. Mindez az
éremnek kedvező oldala. Van azonban

kabinet tagjainak véleménye a Tar-
dieu-terv tekintetében nem mondható
egységesnek. Simon angol pénzügy-
miniszter nagyobb hajlandóságot mutat
a francia törekvések támogatására,
mint Macdonald. Az is a helyzet bi-
zonytalanságára vall, hogy az angol
külügyminisztériumban nem tudtak
határozott választ adni arra a kérdé-
sre, lesz-e négyhatalmi konferencia a
dunai államok együttműködése előké-
szítésére s ha igen, ezt mikor és hol
tartják meg.

Berlin, március 31. Német kormány-
körökben rokonszenvvel tekintenek a
tervezett négyhatalmi konferencia elé.
Remélik, hogy az értekezleten figye-
lembe fogják venni Németország érde-
keit is, ami tekintettel arra, hogy a
német piac nyújtja a dunai agrárál-
lamok számára a legjobb felvételi le-
hetőségeket, majdnem tökéletesen fedí
a dunai államok érdekeit is. Ezzel
kapcsolatban valószínűnek tartják,
hogy Bülow külügyi államtitkár fogja
képviseelni Németországot a jövő hét
közepére tervezett négyhatalmi érte-
kezleten. A Journal des Débats élesen
kritizálja azokat a diplomáciai mester-
kedéseket, amelyekkel alá akarják ak-
názni a Macdonald-Tardieu eszme-
cserét.

egy kevésbé kedvező oldala is. Erről az
oldalról azt olvashatjuk le, hogy a vi-
szonylagos ipari fellendülés ellenére, a
munkanélküliség száma Angliában sem
mutat komolyan számbavehető csökke-
nést, annak ellenére, hogy a megélhetés
sokkal könnyebb és olcsóbb lett a drága
felszígeten, mint az aranystandard fel-
függesztése előtt.

Igy tehát inkább pénzügyi előnynek
könyvelhetjük el az angliai eseményeket,
mintsem a válság likvidálását láthatnók
benne. Anglia kimondottan exportállam,
amely elsősorban ipari cikkekért exportál.
Am bármily olcsón termel is az angol
nagyipar az aranystandard felfüggesz-
tése és a font árfolyamcsökkenése óta:
ezzel még nem érte el azt a célját, hogy
az importállamok felvevőképessége a
régi nivóra emelkedjék. Sőt ellenkezőleg:
ez a nivó állandóan és fokozatosan csök-
ken. Az európai kontinensen ugyanis a
válság egyre mélyül s így az ipari fo-
gyasztóképesség is állandóan lefelé ivelő
görbét mutat. A tömegek fogyasztó-
képessége már a minimálisra is alul van.
Már pedig ha ez a tény fennforog, akkor
hiábavaló az angliai pénzügyi helyzet
kedvező enyhülése: a gazdasági válság
radikális megoldása Angliában is késle-
kedni fog. Sőt az európai válság mélyü-
lésével az angol ipar is el fogja veszi-
teni átmeneti fellendülésének lehetősé-
geit.

Érthető tehát, ha az angol kormány
némi idegenkedést mutat a félmegoldást
jelentő dunai konferenciás tervvel szem-
ben és inkább a jóvátételek és haditar-
tozások ügyének végleges rendezését sür-
geti. Érthető, mert hiszen csak egy
pénzügyileg és gazdaságilag tehermen-
tesített Európában képzelhető el a vál-
ság likvidálása s a fogyasztás régi kere-
teinek kitélése.

Az angliai „derülő láthatár” kitiszta-
lása tehát szorosan összefügg az európai
láthatár kiderülésének lehetőségével s
amennyiben ez rövidesen be nem követ-
kezik, úgy az angliai helyzet enyhülése
is csak átmeneti, sőt ennél is több: il-
luzórius marad.

VILÁG TÖKRÉ

Az utolsó „császár és király”

Napjaink tünete az évfordulók szor-
galmas megünneplése. Kiváló emberek
születési és halálzási évfordulóját jó
alkalomnak találjuk arra, hogy elvo-
natkoztassuk magunkat a jelen kilá-
tástalanságaitól. Visszamenekülünk a
multba, mert nem látunk olyan jövőt
magunk előtt, amiért lelkesedni lehet-
ne. Az évfordulók közé sorakoztatják
április elején a tragikus sorsu Károly
osztrák császár és magyar király ha-
lála napját. Tíz éve, hogy fiatalon, a
nagy összeomlás áldozataként meghalt
száműzetésben Habsburgi Károly, di-
nasztiaja hűbás vagy téves politikájá-
nak örököse. Amikor 1917-ben trónra
került, kétségtelenül jó szándék vezet-
te. Be akarta szüntetni az ellenséges-
kedéseket és a belpolitikában a demo-
kratikus reformok felé mutatott haj-
landóságot. De elkésett. Az események
motorikus erővel sietteték az autokra-
tikus monarchia és Károly hatalma alá
tartozó feudális országok összeom-
lását. Történelmi erők ütközői közé ke-
rült, a háborút a Hohenzollernek és
Habsburgok elvesztették és míg a volt
német császár beletörődött egy hollan-
di falu magányába, a fiatal, ambició-
tól fűtött uralkodó puccsszerű kísérle-
tet is tett a halálát megelőző év őszén,
magyar trónja visszaszerzésére. Ez a
kudarcs siettetette a tragikus sorsu
uralkodó halálát, akinek élete végéig
hűséget tartó titkára, Werkmann Ká-
roly báró most, Károly halálának tize-
dik évfordulója alkalmával írja a kö-
vetkezőket:

„1921 október 20-án láttam császári
uramat svájci száműzetésében utoljá-
ra. Reggel nyolc órakor mentem a há-
zaspár lakosztályába, hogy teljes szív-
ből kívánjak szerencsét nekik. Né-
hány óra múlva repülőgép emelkedett
a közeli síkon a felhők felé, hogy a
királyt és a királynét Magyarországra
vigye. Láttam az autót, amely az ural-
kodó házaspárt Hertenstein kastély-
ból a repülőtér felé vitte. November-
ben a császár és a császárné Madeirá-
ban kötött ki... Én magam ujjabb ott-
hont kerestem és Luxemburgba utaz-
tam, ahol a kormány jóvoltából ven-
dégjogot élveztem.

Madeirából háromszor kaptam üze-
netet. Egy alkalommal azt akarta a
császár, hogy tegyek jelentést a köz-
hangulatról, ami Európa különböző
országaiiban tartotta magát a kisérte-
len restaurációs kísérletről. Nappal és
éjszaka dolgoztam a jelentésen. Ami-
kor elkészültem vele, átadtam egy por-
tugál férfinak, aki megígérte, hogy el-
juttatja a császárhoz, aki — mint
azt később megtudtam, — hosszasan
akart válaszolni, jegyzeteket készített,
de a halál kiütötte kezéből a tollat.
1922 április elsején halt meg és hét
hónappal később kaptam meg a fele-
ségemnek és nekem küldött ajándé-
kait. Egy ezüstfonatu diszkosarat kül-
dött asszonyomnak, nekem pedig ezüst
fogantyus sétabotot.

1922 márciusában Berlinben tar-
tózkodtam. Itt olvastam, hogy a csá-
szár megbetegedett. Emlékszem, hogy
1922 március 31-én egy berlini egye-
temi tanár érdeklődésére azt mondot-
tam, hogy a császár bizonyára spa-
nyol náthában betegedett meg és te-
kintve a számára idegen klímát, nehe-
zebben gyógyul a benszülötteknél. Az
orvosprofesszor gyors gyógyulást kí-
vánt. Amikor elváltunk, otthon aggód-
va közöltem feleségemmel a tanárral

történet beszélgetésemet. Az asszonyok-
nak megbízhatóbb a megérzésük.
Azt mondta, hogy ebből komolyabb
bajok támadhatnak.

Április elsején déli fél egy óra előtt
Károly császár meghalt.

Abban a pillanatban, hogy a halál
híre köztudomásúvá lett, német politi-
kai körökben teljesen megváltozott a
hangulat a császár személyével szem-
ben. Egykori ellenfelei nyíltan hangoz-
tatták, hogy a béke, a megértés, a tö-
megek felszabadulásának igaz szószó-
lója volt. Akik antiszemitának tartot-
ták, most, halála után megállapították
róla, hogy nem ismerte a felekezeti el-
fogultságot, hiszen első ténykedései
közé tartozott, hogy a demokrata zsidó
politikust, Vázsonyi Vilmost a legfon-
tosabb állami pozíciók egyikébe ne-
vezte le. A bécsi Mihály-templomban
egyszerű, nemes emlékművet állítottak
neki jellemző aláírással: „A békét ke-
reste és istenben megtalálta“.

Nem minden szomorú pikantéria
nélkül való, hogy a szerencsétlen csá-
szár halálának tizedik évfordulóján
adják ki az összeomlott monarchia ve-
zerkari főnökének, Hötzendorfi Con-
radnak néhány levelét. E levelekben a
nagy pozíciójú tábornok nyíltan meg-
írja, hogy a katasztrófa elháríthatatlan.
A háború kitörése előtt a szarajevói
események alkalmával levelet írt
feleségének. Ebből adjuk az alábbi
részletet:

„Hogy milyen következményei lehet-
nek a szarajevói merényletnek, azt ma
nem lehet megítélni. Nem lehet tudni,
megmarad-e egy bünyűvilleg elbűváló
esetnek, vagy kiszélesedik-e politi-
kai tényezővé és ebben az esetben a
háborút nem lehet elkerülni. Beszél-
gettem a kormányzóval és az a benyo-
másom, hogy a szarajevói merénylet
háborút fog felidézni. *Szerbia és Ro-
mánia fogja megélesíteni a monarchia
koporsóját*, annál is inkább, mert
Oroszország erősen fogja támogatni
őket. Tudom, a harc teljesen *kilátás-
talan* lesz, de mégis meg kell vinni,
mert nem lehet, hogy egy ilyen régi
monarchia és ilyen dicsőséges hadse-
reg szégyenszere elpusztuljon. Borus
jövőt látok magam előtt és borus kö-
rülmenyek között, nagy szomorúság-
ban fogok kitérni az életből. Ha gyer-
mekeimre gondolok, akiket be kell von-
ni ebbe a katasztrófába, összeszorul a
szívem. Hiszen mindig is azon dolgoz-
tam, hogy boldog és vidám jövőt sze-
rezzek nekik“.

1915 szeptember 9-én kelt levelében
a vezérkari főnök megemlékezik a Ra-
varuska mellett elesett fiáról, Her-
bertről. És ezt írja:

„Teljesen igaz, amit irtál nekem: a
németek jól értenek hozzá, hogy ben-
nünket kinullázzanak. Mindent maguk-
hoz ragadnak és most is hűsége-
sen megmaradtak ennél a praktikus, bár
nem egészen előkelő elvűknél. Világ-
életemben egyetlen célért küzdöttem,
azért, hogy monarchiánkat hatalmas-
nak és tekintélyesnek lássam. Most pe-
dig az történik, hogy minden vagyoni
és vérbeli áldozat ellenére, amit mi
hoztunk, a németek a monarchiát egy-
szerűen a falhoz állítják. El vagyok
keseredve és a pokolba kívánom ezt a
háborút. Természetesen azokat is oda
kívánom, akiket évekkal ezelőtt figyelt-
tettem, hogy a monarchia délszláv
területein csináljanak rendet, de ők
csupa hanyagságból és kényelemből
nem törődtek figyelmeztetéseimmel.
Életemet elhibáztam érzem és már
most szeretném elhagyni a tisztá pá-
lyát, hogy félrevonulva a sors igazsá-
gátalanságai és szeszélyű fölött elmél-
kedhessek.“

Legújabb divatu kalap- és ruhavirágok
legolcsóbb beszerzési forrása:

Blum Zsuzsanna
„HELICON“

müvirág és párművészeti szalonja Ora-
dea, Str. Rimanóczy 4., I. emelet. Viszont
eladónak nagyobb árengedmény

Egy légbőlkapott rablótámadás

Megrendezett önbetörés volt az Apaffy-uccai rablótámadás

**Elköltött 81 ezer lejt, összekötözte önmagát és ismeret-
len tettesek ellen feljelentést tett Jackó Istvánné**

A hatóság félrevezetése címén bünvádi eljárás indul Jackó Istvánné ellen

Cluj-Kolozsvár, március 31. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az egymástkövető kolozsvári rablótámadások után most nem mindennapi nyomozást folytatott le a kolozsvári rendőrség. Ismeretes, hogy a legutóbbi hetekben az Apaffy uccában követtek el szenzációteltő rablótámadást, melynek tettesét egy hét óta eredménytelenül nyomozta a rendőrség. A rablótámadásról Jackó István magán-tisztviselő felesége tett jelentést a központi rendőrségnek. A jelentés szerint Jackó Istvánnéhoz egy előtte ismeretlen egyén kopogtatott be azzal a mesével, hogy Jackó Istvánt a Főtéren halva találták. Jackóné nem ült fel a mesének, mert férje Medgyesen tartózkodott. Ezt meg is mondta az ismeretlennek. Rá azonnal egy másik férfi lépett a szobába, aki azzal biztatta társát, hogy ölje meg az asszonyt. Jackóné ezután elmondja, hogy a zongorához költöztek, aztán a szomszéd szobába mentek, ahol a szekrényben megtalálták a házban levő 81 ezer lejt készpénzt.

Jackóné elbeszélése alapján a rendőrség teljes apparátussal kezdte meg a bűnyű nyomozását. Az első napokban az asszony és 10 éves fiának vallomásai alapján folyt a nyomozás. A tízéves fiú azt a vallomást tette, hogy amikor a szomszédokból hazajött, a zongorához költözve találta anyját. A fehérneműből leszakított köteleket a gyermek vágta le anyjáról.

A 81 ezer lejt készpénz és 81 ezer lejes betétkönyv

A rendőrség Jackó Istvánné szerint lakásából 81 ezer lejt készpénzt és három betétkönyvet vittek el. A rendőrség a megkezdett nyomozás során azonban arra a meglepő felfedezésre jutott, hogy a betétkönyveken is mintegy 81 ezer lejt betét szerepel és a házban talált készpénz is 81 ezer lejt volt. Ez már az első pillanatban gyanússá tette az asszony vallomását.

Rablótámadás, vagy inszcenálás

A rendőrség Jackó Istvánné szerint állapította, hogy itt valószínűleg az asszony van egy manőveréről van szó és a rablótámadás mögött a szokott büncselekményeknél rejtélyesebb bűncselekmény húzódik meg. Ezzel a gyanúval kezdte meg a nyomozás irányítását Drăghiciu Aurel rendőrigazgató. Az asszony a kihallgatáson megmaradt első vallomása mellett, mely szerint a rablótámadás éppen úgy történt, ahogyan azt már a rendőrség jegyzőkönyveibe bementte. A rendőrigazgató ekkor felszólította az asszonyt, igazolja, hogy a betétkönyvek alapján az egyes kolozsvári pénzügyintézeteknél elhelyezett pénzüszerek még mindig meg vannak-e a bankokban.

Jackóké huzódóása a betétkönyvek ügyében

Az asszony az utasítás előtt azzal a kifogással tért ki, hogy nagypénzek van és a bankoknál szünetel a munka. Drăghiciu igazgató ekkor kedre idézte be magához az asszonyt, kedden délelőtt azonban a 10 éves fiú jelent meg egyedül a rendőrségen azzal, hogy édesanyja ideg-göröcsökben fekszik, édesapja pedig az asszonyt ápolja.

A gyanút keltő halogatás után Drăghiciu rendőrigazgató szerdára idézte be magához a Jackó-családot. Szerdán délelőtt meg is jelent a rendőrségen Jackó István, azonban ő is azt a vallomást tette, hogy felesége ideg-göröcsökben fekszik otthon. A rendőrigazgató ekkor utasította Jackót, hogy felesége nélkül menjen a bankba és a rendőrség előtt igazolja, hogy a betét a pénzügyintézeteknél van-e vagy sem.

Jackó István azonban csak arra a fenyegetésre volt hajlandó eleget tenni a felszólításnak, hogy másként detektívvvel kísérik végig a pénzügyintézetekhez. Jackó erre valóban elindult. Egy óra múlva jelent meg újra a rendőrigazgató előtt és

azt az érdekes vallomást tette, hogy a pénz a bankokban nincs már meg, mert felesége az ő távollétében az

egész összeget kivette a betétkönyvek alapján és csak az egyik banknál maradt 3000 lejt betét.

Ez a vallomás már teljes mértékben igazolta a rendőrségnek azt a gyanúját, hogy

az Apaffy uccában nem történt rablótámadás, hanem egyszerű inszcenálás, melyet Jackóné a pénz hiányának fedezésére talált ki.

Jackó Istvánnét azonnal elővezették és a rendőrségen két órai kihallgatás után beismerste, hogy

a bankokból felvett 81 ezer lejt elköltötte a rablótámadási jelenetet azért inszcenálta, mert így akarta férje előtt elleplezni a pénz hiányát.

Az emlékezetes délután a szomszédokba küldte át tízéves fiát és mikor egyedül maradt a lakásban, összekötözte önmagát. Amikor fia hazajött, már úgy találta, hogy zsebkendővel betömött szájjal és összekötözött lábakkal. A keze nem

volt hátul összekötve, csak hátán összefonva tartotta azokat.

Az asszony ellen megindul az eljárás

A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek fel az érdekes vallomásról és természetesen azonnal befejezték a fantasztikus „rablótámadás“ ügyében beindított nyomozást. Az asszony ellen a hatóság félrevezetése címén megindul az eljárás.

Rendkívül jellemző, hogy az asszony egy héten keresztül tudatosan vezette félre a hatóságokat. Az állítólagos tettesről fiktív személyleírást adott, melynek alapján a rendőrség különböző razziákon egész sereg embert állított elő, akiket az asszonnyal szembesítettek. Természetesen az asszony mindegyikről azt állította, hogy nem azonos a tettesrel. A rendőrség óriási felháborodással vette tudomást Jackóné vallomásáról, mert a nyomozóosztály összes detektívjei napokon keresztül hiába dolgoztak a légbőlkapott rablótámadás tettesének kézrekerítéséért.

A Kreuger-vállalatok veszteségei elérik az egymilliárd svéd koronát

Kinos leleplezések várhatók a Kreuger-koncern pénzügyi tranzakcióiról

London, március 31. A Kreuger-értékek és vállalatok veszteségei elérik az egymilliárd svéd koronát. Általában nem hitették, hogy a koncern pénzügyi helyzete ennyire alá van ásva, mint ahogy az a szakértők megállapításaiból kiderült.

Svéd pénzügyi és gazdasági körökben a moratórium meghosszabbításán túl újabb erőlyes intézkedéseket várnak a kormánytól a svéd vállalatok papírjai érdekében.

A tőzsdén Stockholmban híre járt, hogy közelebből kinos leleplezések várhatók a Kreuger-koncern legutóbbi pénzügyi tran-

zakcióiról. Nagy áresések voltak a Skandináv Hitelbank és az Enskilda-bank részvényeiben.

Hivatalos svéd kormánykommunikét tek közé, amel szerint a Kreuger-válság által legsúlyosabban érintett svéd pénzügyi érdekekben a kormány szanálási akcióra készül.

Újabb stockholmi jelentés szerint a svéd kormány egy hónappal meghosszabbította a Kreuger-vállalatoknak adott moratóriumot.

Vaida Sándor semleges zsüri elé citálja Lupast, Ferdinand király detronizálására vonatkozó vádak miatt

Lupas maga választhatja ki a zsüri tagjait akadémikusok, pártvezérek és publicisták közül

Cluj-Kolozsvár, március 31. (Az Uj Kelet tud.) Vaida Sándor, a nemzeti-paraszt párt kolozsvári kongresszusán tartott beszédében kitért Lupas volt averescanus miniszter ügyére is, Lupas egyik történelmi munkájában azt írta, hogy Vaida Sándor Constantín Sterével és Alecu Beldimannal együtt 1916-ban Ferdinand király detronizálásáról tárgyalt a központi hatalmakkal és különösképpen Czernin Ottokár akkori külügyminiszterrel. Az ügy ben parlamenti vita is volt, amelynek során Jorga visszautasította Lupas vádjait és védelmébe vette Vaida Sándort. A volt belügyminiszter a kolozsvári kongresszuson azt a javaslatot tette Lupasnak, hogy vigyék ezt a kérdést egy háromtagú döntőbíró elé. Vaida ezeket mondta:

„Javasolom Lupas urnak, válasszon 6 ki egy háromtagú zsürit. Három illetékes személyt, akik három különböző kategóriából kerülnek ki. Jorga történelmi szakértelme elvitázhatatlan. Miután azonban a közöttük fennálló politikai ellentétek ellenére is lojálisan viselkedett ebben a kérdésben és a szenátus szószerkéről megbélyegezte Lupas eljárását, szóval miután ő már nyilatkozott ebben a kérdésben, nem javasolhatom döntőbíróknak. A zsüri tagjai a román akadémiaian egy tagja, egy publicista és egy pártvezér volnának. Választhat Lupas a következő akadémikusok közül: Bals, Gusti Lepadatu és Mehedinti, valamennyien történészek. A következő pártvezérek közül: Duca, Grigore

Filipescu, Gheorghe Bratianu, dr. Lupu, — és a következő publicisták közül: Pamfil Seicaru, Fagure, Mavrodi és Socot. Ezek az urak legnagyobbbrészt politikai ellenfeleim, tehát nem lehet őket az én javamra való részrehajlással vádolni. A zsüri elnöke az akadémia elnöke volna. A zsürinek a következő kérdésre kell választania: Bebizonyította-e Lupas azt az állítást, hogy én Czernin gróffal együtt Ferdinand király detronizálását készítettem volna elő?“

— Aranyban fizet Szovjetország. Berlinből jelentik: Mezőgazdasági gépek vételára fejében a szovjet aranyzállítmánya 110 ládában megérkezett a német birodalmi fővárosba.

של פסח
Minden néven nevezendő של פסח
fűszeraru kapható
Katz és Bernát
cégnél CLUJ, a legolcsóbb napi
áron
Telefon: 397. Telefon: 397.

A városi „abandon“

H
a
f
e
l
i

Bucuresti-Bu
Uj Kelet tudósi
van részletesen
javaslatot, mel
miniszter a v
gos uton való
Megírtuk, hogy
kedőt és iparos
lusi adós, aki
tartozások kon
tízációs pénzü
tartozásainak
a hitelezők és
zéstől van füg
zációs pénztárn
egyeztést létreh
beszűntetik. A
szabadságát és
érvényben levő
azt az esetet, h
pénztáron kere
zésére bocsátja

Ho
a

Ez Argetoian
kes ujtása, an
don“-nak nevezi
annyt jelent
lemondani vala
tívait a hitelez
ja s ezzel megs
től. Függetlenül
jesen kielégít
sem. A hitelező
járul hozzá az
nap említett
„abandon“ be
érvényben levő
vette figyelem
egy adós többsz
járását, anélkül,
kevesebbé is csorl

Argetoianu ja
járását írja elő

Mit
vagy

Az adós, akin
tervet nem foga
pénztár rendelk
ingatlan aktiváit
elhetéséhez és
sához szükséges
Azt, hogy mit
vagyonából, az
fapítja meg. A
vagyonának be
tehetnek megjeg
leg valamit elít
telezők az „aba
ciós pénztár hi
nyosan részesed
ból eredő össze
lyen összegű a
volt az biztosítv
természetben ré
gyonából. Ha a
létrejön, az am
ostja közöttük
adós hamis vagy
az „abandon“ e
lesz büntetve. H
járás folyamata
seihez hozzájutn
zők nem kérheti

Hog
vagy

Fontos részét
nak a kérdés: ho
adósságok likvid
„abandon“-ból
hitelezők között
vonatkozólag Ar
járását iktatta a

„A különböző
nak. Aszerint,
könyvileg biztos
Először a telekk
és garanciával
vetkeznek, elsőh
aik helyen bizt

A városi adósok számára konverzió helyett az Angliában is meghonosított „abandon“-t vezeti be Argetoianu

Hogyan szabadul fel tartozásaitól a városi adós, ha a hitelezők nem fogadják el a békés uton való likvidálást

Sorozatos gazdasági törvényekkel próbál Argetoianu a mai gazdasági és pénzügyi nehézségen enyhíteni

Bucuresti-Bukarest, március 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban részletesen ismertettük azt a törvényjavaslatot, melyben Argetoianu pénzügyminiszter a városi tartozások békés uton való likvidálásával foglalkozik. Megírtuk, hogy a városi adós (a kereskedőt és iparost kivéve), valamint a falusi adós, aki nem esik a mezőgazdasági tartozások konverziója alá — az amortizációs pénztár közbejöttével kérheti tartozásainak likvidálását. A likvidálás a hitelezők és az adós közötti megegyezéstől van függővé téve. Ha az amortizációs pénztárnak nem sikerül ezt a megegyezést létrehozni, a likvidálási eljárást megszüntetik. A hitelező visszanyeri akció szabadságát és végrehajthatja adósát az érvényben levő törvények szerint. Kivéve azt az esetet, ha az adós az amortizációs pénztáron keresztül hitelezője rendelkezésére bocsátja egész vagyonát.

Hogyan likvidálhatja az adós a vagyonát

Ez Argetoianu törvényének egy érdekes újítása, amelyet a törvény „abandon“-nak nevez. Franciául „abandonner“ annyit jelent, mint elhagyni valamit, lemondani valamiről. Az adós összes aktívait a hitelezők rendelkezésére bocsátja s ezzel megszabadul összes tartozásaitól. Függetlenül attól, hogy aktívái teljesen kielégítik-e a hitelezőket, vagy sem. A hitelező esetleges veszteségeivel járul hozzá az adós rizikóhoz. (A tegnap említett kockázat-elmélet). Az „abandon“ bevezetésénél az Angliában érvényben levő törvényhozási rendszert vette figyelembe Argetoianu. Angliában egy adós többször is igénybeveheti az eljárást, anélkül, hogy ez becsületét a legkevésbé is csorbítaná.

Argetoianu javaslata a következő eljárást írja elő az „abandon“ számára.

Mit tarthat meg az adós vagyonából

Az adós, akinek hitelezői a likvidálási tervet nem fogadják el, az amortizációs pénztár rendelkezésére bocsátja ingó és ingatlan rendkívüli kivételével a családja megélhetéséhez és foglalkozásának folytatásához szükséges butort és berendezést. Azt, hogy mit tarthat vissza az adós vagyonából, az amortizációs pénztár állapítja meg. A hitelezők csak az adós vagyonának bevételével kapcsolatosan tehetnek megjegyzéseket, ha az adós esetleg valamit eltitkolt volna. Az összes hitelezők az „abandon“ által az amortizációs pénztár hitelezőivé válnak és arányosan részesednek a vagyon likvidálásából eredő összegből, aszerint, hogy milyen összegű a követelésük és hogyan volt az biztosítva. Esetleg kérhetik, hogy természetben részesüljenek az adós vagyonából. Ha a részesedési megegyezés létrejön, az amortizációs pénztár szétosztja közöttük a adós javait. Ha az adós hamis vagyonbevallást tesz, elveszti az „abandon“ előnyeit és csalás miatt lesz büntetve. Ha az adós „abandon“ eljárást folytatása alatt bizonyos követeléseit hozzájutnak, úgy ezeket a hitelezők nem kérhetik tőle.

Hogyan osztják szét az adós vagyonát a hitelezők között

Fontos részét képezi az eljárásnak az a kérdés: hogyan történik az akár az adósságok likvidálásából, akár pedig az „abandon“-ból származó összegeknek a hitelezők között való szétosztása? Erre vonatkozólag Argetoianu a következő eljárást iktatta a törvénybe:

A hitelezők lajstromozása

A különböző hitelezők sorszámozott listát kapnak. Az szerint, hogy követeléseik telekkönyvileg biztosítva vannak-e, vagy sem. Először a telekkönyvileg, vagy más reális garanciával (zálog) biztosítottak követeléseik, elsőhelyen biztosított, második helyen biztosított, harmadik helyen

biztosított, stb. Ezután az egyes hitelezők követeléseit elosztják sorszámozott listával. A likvidálásból eredő összeget a kapott hányados arányában osztják szét a hitelezők között. Ezt az eljárást — amely a matematikusok szerint lehetővé teszi, hogy az összes hitelezők szolidárisan viseljék a rizikót — a következő példa fogja megvilágítani. X. első, Y második és Z. harmadik helyen van sorrendben biztosítva, Y. a felét, Z. pedig az egyharmadát fogja követeléséből megkapni. A reális biztosítékokkal nem biztosított hitelezők, akiknek például bon, kötelező, stb. van a kezükben, közvetlenül a

telekkönyvileg biztosított hitelezők után következnek, valamennyien egyenlő rangban.

Az elsőbbségi tartozások

A törvény külön kategóriába soroz bizonyos tartozásokat, amelyeket nem lehet redukálni sem a barátságos uton történő likvidálás, sem az abandon esetében s amelyek elsősorban kerülnek kifizetésre. Ebbe a kategóriába a következő összegek tartoznak:

1. Az állammal, megyével vagy községgel szemben fennálló tartozások. 2. A külföldi kifizetési hivatalnál bejegyzett tartozások. 3. Büntetőjogi ítéletről származó kötelezettségek. 4. Házasságból és gyermektartásból származó kötelezettségek. 5. Lakbér. 6. Önkéntes, nem kamatozó betétek. 7. Szabadfoglalkozásuk (orvos, ügyvéd, mérnök, stb.) honoráriumai.

A kereskedők és iparosok részére külön törvény készül

Ezek volnának azok az intézkedések, amelyekkel Argetoianu ki akarja egészíteni a mezőgazdasági tartozások konverzióját, hozzásegítve az adósságok likvidálásához a városi rétegeket is. A kereskedők és iparosok számára külön törvény készül, amelyet tegnap számunkban már vázlatosan ismertettünk. Ennek a törvénynek lesz egy rendelkezése, amely lehetővé teszi, hogy a kereskedő és iparos csődlikvidálása után is folytathassa foglalkozását. A csőd likvidálását előreláthatólag a hitelezőkre fogják bízni.

Végül ugyancsak ehhez a törvényt sorozathoz tartozik az a javaslat, amelyet teaurizált tőke forgólaghozatala céljából terjeszt a parlament elé a pénzügyminiszter. Ez a javaslat fel fogja hatalmazni az amortizációs pénztárt, hogy jelzálogleveleket bocsásson ki. Ezek a jelzáloglevelek lényegesen meg fogják könnyíteni azt, hogy valaki ingatlanára kölcsönt vegyen fel vagy hogy valaki egy ingatlanra bekebelezett követelését értékesítse. A javaslatnak ezt a részét holnap számunkban fogjuk részletesen ismertetni.

Tovább enyhül a gazdasági és pénzügyi helyzet Angliában

A hitelélet aggodalmait nézi a fontemelkedést. Visszaáramlik az idegen tőke

London, március 31. Angliában tovább enyhül a gazdasági és pénzügyi helyzet. A hitelélet némi aggodással nézi a fontemelkedést, de remélik, hogy ez csak átmeneti jelenség. Az ipar nemzetközi versenyképességének csökkenését félti s ezért szükségesnek tartaná a font árfolyamemelkedésének megfelelő ellensúlyozását.

Jellemző az angliai helyzetre, hogy az Angol Bank azt remélte, hogy a hivatalos bankruta leszállítása lassítani fogja az idegen tőkéknek Angliába való visszaáramlását, de ez a számítás nem vált be. Az a hír, hogy Anglia újra a lejárat előtt rendezi az Amerikával szemben fennálló

kölcsön még hátralévő részét, újabb tápot adott a fontspekulációnak. Egyidejű jelentés szerint a költségvetési év csütörtökön csekély felesleggel lezárul. A takarékosági rendszabályokkal és a várakozások felüli adó-inkaszásokkal sikerült helyreállítani a költségvetés egyensúlyát.

Április 12-én tárgyalja a román-orosz vegyesbizottság a Dnyeszter-parti vérengzések ügyét

Orosz részről Derzsinszky tábornok GPU igazgatója, román részről Pangal alminiszter is részt vesznek a bizottság ülésén. Románia népszövetségi delegátust kér a bizottság ülésére

Bucuresti-Bukarest, március 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Április 12-re összehívták a román-orosz vegyesbizottságot, mely a Dnyeszter mentén történt határmenti incidenseket és a határátlépők ügyeit szokta a két állam delegátusainak jelenlétében letárgyalni. Eddig jelentéktelen határátlépések és a katonai járőrök incidensei kerültek csak a vegyesbiróság elé, most azonban az ülés rendkívüli fontosságúnak ígérkezik, mert a moldovai köztársaság menekültjeinek ügyét vitatják meg.

A román kormány különös jelentőségűnek tartja ezt az ülést és éppen ezért magas állami pozíciókat betöltött politikusokat delegál a bizottsághoz. A román delegáció tagjai a többek között Pangal alminiszter, a miniszterelnökségi sajtóosztály főnöke és Vladimir Christi besszarabiai alminiszter fogják képviselni, míg Oroszország részéről Derzsinszky tábornok a G. P. U. igazgatója, Trilifer, a G. P. U. bünyügyi szekciójának vezetője és Réder, az ukrainai szekció főnöke lesznek tagjai a bizottságnak.

A tárgyalások helyét még nem állapították meg. A legutóbbi tanácskozás Románia területén volt és így most Oroszországban kellene a bizottságnak összejúnie. A román kormány azonban azt a kérést terjesztette elő, hogy a bizottság ülése ismét Románia területén

tén hivassék össze, mert a román kormány a menekült moldovai gazdákat is tanúként akarja kihallgattatni a bizottság előtt. Egyes hírek szerint a kormány a Népszövetséghez azzal a kéréssel fordult, hogy delegátussal vegyen részt a vegyesbizottság ülésén.

Drákói ítéletet hozott a dévai törvényszék huszonhárom kommunista izgatási bűnperében

Déva, március 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma hirdette ki ítéletét a dévai törvényszék első szekciójának Suci-tanácsa, a huszonhárom letartóztatott kommunista bűnügyében.

Ismeretes, hogy államellenes izgatás és lázító tartalmu röpcédulák terjesztésének vádjával kerültek a törvényszék elé. A tárgyalás március 21-én vette kezdetét és négy napot vett

igénybe. Az ítélet kihirdetését azonban elnapolták és arra csak ma került sor.

Az ítélet kihirdetésénél a vád képviselőjében Nestor főügyész, a védelem részéről pedig dr. Bürger, dr. Moskovits ügyvédek jelentek meg.

A törvényszék rendkívül súlyos ítéleteket hozott meg a kommunista vádlottak ellen. Kökösi Vilmost háromévi börtönre és 10 ezer lej pénzbüntetésre, Varga Ferencet egyévi és hathónapi börtönre, valamint 10 ezer lej pénzbüntetésre, Moskovits Ferencet és feleségét, akik mozibérlők voltak, egy-egy évi fogházra és 10 ezer lej pénzbüntetésre, Győri Jánost egy évi fogházra és 10 ezer lejes bírságra ítélték. A többi vádlottakat általában 4-5 hónapi fogsággal és 1000-8000 lejig terjedő pénzbírsággal sújtotta az ítélet. A büntetésből a négyhónapos vizsgálati fogáságot kitöltöttnek minősítette a törvényszék.

Az ügyész súlyosbírást, a védelem pedig enyhítésért nyújtott be fellebbezést.

Mindenkinek fontos értesítés!

Most már csak bent az udvarban árusítják a

Sport Aruház

áruif. Calea Regele Ferdinand (Wesselényi-u.) 16. földszint 1. ajtó

APRILIS 1.
volt
ás
Ismeret-
Jackó
hátán össze-
megindul
nyvet vettek
és terméze-
a fantasztikus
beindított nyo-
hatóság félre
az eljárás.
az asszony
tosan vezette
litolagos tette-
adott, mely-
különböző raz-
állított elő,
besitettek. Ter-
ndegyikről az
os a tettel.
orodással vet-
ásáról, mert a
tektivjei napo-
ztak a légből
eseinek kézre-
éségei
éd
pénzügyi
váltak a Skan-
kilda-bank rész-
kommunikét tet
Kreuger-válság
ett svéd pénzín-
ány szanalái
és szerint a
al meghosszab-
toknak adott
citalja
álására
kusok, párt-
anu, dr. Lupu,
ák közül: Pam-
rodi és Socot.
részét politikai
net őket az én
ssal vádolni. A
elnöke volna. A
létre kell vála-
Lupas azt az ál-
gróffal együtt
zálását készítet-
vjetoroszország-
gazdasági gépek
aranszállitma-
zett a német bi-
endő
ható
tnát
csőbb napi
efon: 397.

Ellenőrizhetetlen hírek szerint Vilmos excsászár visszatért Németországba

Bucuresti-Bukarest, március 31. Csütörtökön délután Bukarestben az a hír terjedt el, hogy Vilmos német excsászár váratlanul megérkezett Németországba. A hír meglehetősen zürzavart idézett elő a tőzsdén. A Rador távirati iroda érdeklődött a külföldi távirati irodáknál, ahol a hirt nyomtatékosan megcáfolták.

A Rador távirati iroda érdeklődött a külföldi távirati irodáknál, ahol a hirt nyomtatékosan megcáfolták.

Itélet a katonai áthelyezések panamájának ügyében

Cluj-Kolozsvár, március 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadtestparancsnokság mellett működő katonai fegyelmi bíróság tegnap tárgyalta azoknak a katonáknak ügyét, akik Cioabla Marin őrmester útján eredeti ezredeiktől Kolozsvárra nyertek áthelyezést. A fegyelmi bíróság a katoná-

kat büntösöknek mondotta ki és hármat közülük, Stern Gyulát, Kohn Jenőt és Jeremiást 40-40 napi, a többieket 60-60 napi elzárásra ítélte. A katonákat visszahelyezik eredeti állomáshelyükre. Két katonavádott és Cioabla Marin ügye hadbírótság elé kerül.

KÖZGAZDASÁG

A nemzeti parasztpárt kategorikusan állást foglalt az infláció és a restabilizáció ellen

A párt hivatalos lapja nem azonosítja magát lunian pénzügyi elméleteivel

Bucuresti-Bukarest, március 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy lunian volt igazságügyminiszter gorgji beszédében a lej stabilizálását és a külföldi tartozások fizetésének felüggesztését kérte. A Viitorul, a liberális párt hivatalos lapja, felszólította a nemzeti-parasztpártot, hogy nyilatkozzék: azonosítja-e magát lunian pénzügyi elméleteivel, vagy sem. A Dreptatea, a nemzeti-parasztpárt hivatalos lapja, válaszképpen mai számában a következőket írja:

„Ami a lej stabilizálását illeti, ezt éppen a nemzeti parasztpárt kérte az ellenzékben, míg a liberálisok a revalorizációért küzdöttek és erre is spekuláltak. (Emlékezzünk csak a Steaua Romana Petrosani stb. részvények megvásárlására.) Kormányra kerülve, a nemzeti-parasztpárt a liberálisoktól örökölt súlyos feltételek között valószínűsítette meg a stabilizációt. A mi kormányunk áldozatokat hozott, hogy a stabilizációt fentartsa. A nemzeti-parasztpárt ma is hiszi, hogy az államnak kötelessége a lehetőségek határain belül folytatni a stabilizáció fentartásának politikáját.

belül folytatni a stabilizáció fentartásának politikáját.

Ami pedig a külföldi tartozások fizetését illeti, a nemzeti-parasztpárt állította helyre a külföld bizalmát Románia köteleességteljesítésével szemben és éppen ezért ezeket a kötelezettségeket még a lehetőségek határain túl is respektálni kell. A nemzeti parasztpárt azonban sem önmagát, sem másokat nem árníthatja azzal, hogy az ország erejére nem nehezedik súlyosan a világgazdasági depresszió. Ha azonban arra kerülne sor, hogy Románia fizetőképességét revízió alá vegyék, úgy ez csakis azokkal egyetértésben történhet meg, akik a mi fizetésünk teljesítésében közvetlenül érdekeltek vannak.

Ebből a válaszból kiderül, hogy a nemzeti parasztpárt a lej stabilizációjának feltételén hivatkozik, tehát állást foglal úgy az inflációval, mint a restabilizációval szemben. Kiderül továbbá az is, hogy a nemzeti parasztpárt nem zárja ki a külföldi tartozások fizetésével kapcsolatosan kedvezőbb fizetési feltételek megállapításának lehetőségét.

Telefon 388 Corso MOZGÓ Telefon 388

péntek, szombaton, vasárnap és hétfőn: a legragyogóbb film-sláger, a legnagyobb szerűbb élmény, világsláger! Énekes, táncos, vidám hangulatu német filmoperett! **Jonann Strauss** operettje

Denevér

(Bőregér)

Főszerepben!

Anny Ondra,

Petrovics

Ivan,

Hans Junkermann,
Gheorghe Alexander,

Karl Ettlinger, Oskar Sima. Hangos legújabb journal

ANNY ONDRA
Die Ledermaus

EGYESÜLETI ÉLET

A Crystal Palace termében április 3-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel táncos egybekötött teaestélyt rendez a kolozsvári Zsidó Nőegylet Külön meghívókat nem bocsát ki a hitközség Eötvös uccsa 8. sz. alatti elemi iskola nagytermében nagy szabású „Melave-Malke” estét rendez, az erdélyi Mizrahi chalu-telep felállításának javára. A mizrahi-ifjúság pártolójának szíves megjelenését kéri a Rendezőség.

A kolozsvári Mizrahi „Melave-Malke” estje. A kolozsvári Mizrahi csoport április hó 2-án, szombat este kilenc órai kezdettel az ort. hitközség Eötvös uccsa 8. sz. alatti elemi iskola nagytermében nagy szabású „Melave-Malke” estét rendez, az erdélyi Mizrahi chalu-telep felállításának javára. A mizrahi-ifjúság pártolójának szíves megjelenését kéri a Rendezőség.

Dr. Fischer József képviselő és Vermes Ernő, az E. Zs. N. Sz. elnöke Palesztinában. A telavivi mintavásár kapcsán dr. Fischer József országgyűlési képviselő és Vermes Ernő, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke Palesztinába utaztak. A palesztinai kirándulók sorában az erdélyi zsidó közéletnek több ismert egyénisége indult el Palesztinába. Így többek között Kolozsvárról Boskovits József, Weinberger Nándorné, a WIZO alelnöknője és dr. Glasner Izsák, a Mizrahi alelnöke, Mára marosszigetről dr. Fried Abraham, az ottani Zs. N. Sz. elnöke, Weisz Izrael, a szigeti Chevra Kadisa és a Hias elnöke, valamint Keszner László, a cionista ifjúság egyik vezetője. Temesvárról és Erdély többi zsidó centrumából is igen sokan vesznek részt a kiránduláson.

Trumpeldor-ünnepély a „Hasomér Hacair” otthonában. A chalucit legnagyobb ünnepnapját üli meg Adár hó 11-én, megteremtőjének, José Trumpeldor halálának évfordulóján. De nemcsak Trumpeldor halálának üli ünnepet a chaluc-ifjúság, hanem a chalucmozgalomnak is, amelynek megindulása az ő nevéhez fűződik. Ebben a szellemben ünnepelte meg ezt a napot a kolozsvári Hasomér Hacair is.

A pompásan feldiszitett és mindig vidám, hangulatos cofé-thont (a fiatalabbak helyisége) áhítatos ünnepi hangulat tölti meg. Félhomály. A padlón villanyégővel és színes papirokkal készített táborház. A chavérok körülülnek. Elmerengenek fényben. Mintha valóban sziporkázná, mintha élő táborház lenne...

Héber beszéd nyitja meg a lélekemelő ünnepélyt. A nap jelentőségéről, Trumpeldor életéről, alkotásairól és haláláról szól. A cofék nagyrésze megérti a beszédet. Ezután gyászinduló következik. Majd az egyik chavér emelkedik szólásra. Az első chalucszervezet, a „Gduud Haavoda” történetéről beszél. Ujra ének következik, egy lendületes Trumpeldor-induló. Egy fiatal somér Trumpeldor emlékére írott verseit olvassa fel, egy másik színes epizódokat elevenít fel a félkaru hős életéből. Majd újra énekek. Aztán egy újabb előadás a „Hechalucról” és a chalucmozgalom fejlődéséről.

Megható aktusa az ünnepélynek egy lelkes chavér bucsuztatása, aki aznap éjszaka indult el Erec Jisraélbe. Elsőnek a kolozsvári Hasomér Hacairból. Az ösz-

szes kvucák bucsuztatják szívből jövő szavakkal. A maksivok (a kicsinyek korosztálya) nevében is bucsuztató beszédet tart az egyik maksiv. Emelt hangon szól: „Mi is követni fogunk ezen az uton”.

Az énekek hosszú sora után az ünnepély a chalucinduló, a Techzaknah akkordjaival ér véget. Ezután a kvucák tartották meg „szicháikat” (összejövetelüket), amelyeken a Trumpeldor életével és művével összefüggő kérdéseket, elsősorban a Keren Kajemeth problémáit tárgyalták meg.

A jocérok (idősebbek) ünnepélye a Gduud Haavoda és a Hechaluc mélyebb analizisének, értékelésének és kritikai megvilágításának jegyében zajlott le.

(H. H.)

Zsidó Közkórházegyesület Cluj.
182-1932 szám.

Meghívó

A Cluji Zsidó Közkórházegyesület tagjait tisztelttel meghívjuk az egyesület 1932. évi rendes közgyűlésére, mely f. évi április hó 17-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor lesz megtartva a Cluji Orth. Chevra Kadisa helyiségében. Str. Londrei (Hosszu uccsa) 9. szám alatt.

Napirend:

1. Elnöki jelentés.
  2. Főtitkári jelentés.
  3. Felügyelőbizottság és igazgatóság javaslatai az 1931. évi zárszámadások tárgyában.
  4. A végrehajtóbizottság és az igazgatóság javaslatai az egyesület 1932. évi költségelőirányzata tárgyában.
  5. Időközben megüresedett bizottsági tagsági helyek betöltése.
  6. Esetleges indítványok.
- Indítványok legkésőbb április 10-ig az egyesület irodájában írásban betérjeszteni.

Az 1931. évi zárszámadások, valamint az 1932. évi költségelőirányzat az egyesület irodájában a t. tagok részére bármikor betekinthetők.

Amennyiben a közgyűlés határozatképtelen volna, úgy az újabb közgyűlés határideje 1932. május 1-re ugyancsak fenti helyen és időben tüzetik ki, mely alkalommal a közgyűlés a napirendre tűzött tárgyak fölött a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatra jogosult.

A közgyűlést megelőzően d. e. fél 11 órakor ugyancsak a Chevra Kadisa helyiségében az egyesület igazgatósága is gyűlést tart.

Cluj, 1932 március 29.
Gábel Vilmos sk. Dr. Sebestyén József sk. titkár. elnök.

HASIVAN

A héber nyelv elsajátítására alkalmas kitűnő tankönyv. Képekkel
Ára 40 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ.
BIRDESSÉN AZ UJ KELETBEN

Az antiszemitizmus kamarát

kl
ve

„Numerus clausus” közpályá

Bucuresti-Bukarest. A kamara csütörtökön délután Bukarestben az a hír terjedt el, hogy Vilmos német excsászár váratlanul megérkezett Németországba. A hír meglehetősen zürzavart idézett elő a tőzsdén. A Rador távirati iroda érdeklődött a külföldi távirati irodáknál, ahol a hirt nyomtatékosan megcáfolták.

A bukaresti 21.500 hallgató berlini

Ezek az államnal elhelyezkedni, amire egyetemen az évi költségvetésben elemi ismételt költ az államkell tartania az és a napi problémák földön is történi a kolozsvári egyetemen nevelői me egyetemen azon Az egyetemek e Cuza egy közbesz nem faji gyűlés nacionalizmusra, igazságügy szolgál egyetemek erre k got.

Cuza: A zsidók Raducanu: Önn Cuza: Nem fix

Cuza
Ezután Cuza erinte az előtesszősággokban jártak, hoz kíván ragasz elsősorban nemze ség. Majd amikor padokba ülni, me gondolatukat.

Most is ott ül ha egy nemzeti távolította voln

Egyébként az mint a Jorgáé.

Raducanu: Jor Cuza: Univerz Lupu dr. Ez t tetés.

Cuza: Grigor képviselő egyik e tellettuelek nagy

Tiltakozom az holmi zsidóc so

Lupu dr. töb kéri, hogy végre kérdéséről. — M Lupu dr.

Cuza: Az egye nek szemelött ta sabbfoku nevelés.

Petrovici: Ezt Jorga: Az e amelyben néha e

Cuza azt fejte mindig az ország tartaniok és a ga hagyhatják szó vezetik az ország az istentisztelet nehogy ez sértse

Közben újból val, aki élesen résztény vagyok,

Ön kihuzta a get, meghamis és Illést nem mert

El ne

hogymár 5 lejér ge antikváriumba gyven jegyzéket.

Bleriot képviselő lesz

Bleriot leszállani készül a felhők réteiből, hogy beülhesen a francia parlament valamelyik padjába, mint képviselő. A La Manche csatorna első átrepülőjének immár politikai programja is van. Mert aki képviselő akar lenni, annak állítást illesznie is van szükségére. Ez a program világos és könnyen áttekinthető. Három szóban sűrítendő össze, miért is nem igényel nagy szellemi megerőltetést. Sem jómaga, sem választói részéről. A program mindössze ennyi: fokozott légi védelem.

Bleriot-t bizonyosan meg fogják választani. Amit meg is érdemel, mert nincs kellemtlenebb politikus, mint az, amelyik világnézeti, gazdasági, társadalmi, vagy morális igényekkel, helyesebben igényekkel lép fel választói előtt. Bleriot nem teszi ezt. Tehát megérdemli, hogy megválasszák.

A levegő hősei különös és érdekes embertípusok. Csak a hősiességben egyeznek meg egymással, egyébként korántsem lehet őket egy kaptafára huzni.

Lindberghnek például sohasem jutott volna eszébe politizálni. Lindbergh svéd és egyben amerikai. Fajtestvére Kreugernek, aki a legnagyobb csendben érkezett fel a milliárdok ormaira és még revolvere halálos dörmögésének szenzációját sem osztotta meg közönséges embertársával.

Lindbergh nem adná fejét politikára, mert szentimentális. Ő üzleteit is érzelmi alapon köti meg. És ebben a tekintetben kimagasló kivétel amerikai üzletársai között. Elvette feleségül az Egyesült Államok egyik leggazdagabb szenátorának leányát s így politikai erőfeszítés nélkül vágta szegre a politikai erőfeszítések kézzelfogható eredményeit: a dollármilliókat. A gyermekét ugyan szívtelen banditák elrabolták tőle, de a pénzt nem rabolhatták el. S ha a pénz megmaradt, előbb-utóbb a gyermek is megkerül. Amerika ugyanis ma is még a végtelen lehetőségek hazája, feltéve, ha ezt a lehetőséget a pénz támasztja alá.

Levine, a másik óceánrepülő jelenleg börtönben ül. Póruházi, mert nem volt szentimentális. Nem vette el feleségül valamelyik szenátor leányát s a dícsőségéből nem csinált rendes, amerikai polgárhoz illő üzleti befektetést. Kitért belőle a hős vicszárja: a kalandor. Holmi csalásokat vitt véghez, becsapta a hitelezőit. A dícsőség pedig a hitelezőkkel szemben mindig gyöngyözik bizonyult.

Levinek tehát szintén nincs politikai érzéke. Most erre fizet rá. Viszont ahhoz tud elfinomult hős volt, hogy gangsternek csapjon föl. Holott ami a hősi természetet illeti, a gangsterek nincsenek híjján ennek a ritka emberi tulajdonságnak. De viszont ők tudnak politizálni. Kezükben tartják nemcsak a vendérség egy részét, de szoros nexust építettek ki a Wall-Street urai és reprezentáns fővezérek között is.

Bleriot más. Bleriot francia és ennél fogva tulbuzog benne a temperamentum. Tudvalevő, hogy a franciák az üzleti életben, sőt a politikaiban is, elsősorban érzelmeik hatása alatt cselekszenek. Az érzelmeik azonban mindaddig tehetetlenek, amíg van kárthatatva, míg nem szövöttek az észsel. Bleriot legújabb érzelmvilága furcsa magból terebélyesedett ki. Híuság és féltékenység napja sütötte, irigység és elégedetlenség esője öntözte. Bleriot-t a világhorú után teljesen elfeledték. Nemcsak a nagyvilágban, de odahaza sem sokat beszéltek róla. A háttérben utókor már csak a Zeppelin és az óceánrepülő dícsőségére reagált. A La Manche csatorna? Mi ez a poshadt beltenger az óceán végtelen távolságához képest? Bagatell.

Meg kell érteni a Bleriot keserűségét. Különösképpen azért, mióta repülőgépgyártást is beüzemelt. Meg kell érteni és így mindjárt érthetővé válik az a, hogy miért akar Bleriot képviselő lenni.

Bleriot képviselő akar lenni, mert már nem lehet hő. Képviselő akar lenni, mert már nem beszélnek róla. Ez ellen pedig az a legjobb orvosság, ha ő kezd el beszélni. Nem baj, ha nem is a maga nevében, hanem a hadiipar, a militarista megbízók nevében beszél majd. Lehet, hogy rossz beszédek fog mondani, lehet, hogy rossz politikusnak fog bizonyulni, de ez nem jelent semmit. Minél többször fogja kompromittálni magát a

szószéken, annál inkább meg lesz a lehetősége annak, hogy mint a levegő egykori hősiére emlékezzenek rá.

Mert hiszen Bleriot képviselőségének nemcsak az lesz a szenzációja, hogy egykor hős volt, hanem az is, hogy a levegő régióiból egyszerre a földi hívságok leg-hívságosabb területére: a parlamenti tribünre száll alá, hogy megvédje — a levegő érdekeit. Hogy a hazát a levegőben védelmezze.

Különös ember ez a Bleriot. Amikor még a levegő hőse volt, minden újságcikk és minden a tiszteletére íródott költemény arról zengett, hogy általa megdőlt a zárt határok rendszere s most már a végtelenség, a gáttalanság perspektívái tárulnak fel az emberiség előtt. A levegő nem ismer határokat, a repülőgépek ledönti a nemzetek közötti határfalakat.

Bleriot akkor jómaga is ennek az eszmének hódolt. A levegő Grál-lovagja lett aki az örök béke hófehér hattyuján volt megterendő a francia Walhallába. Közben az emberiség kissé megfedkezett magáról és a világháború hadszínterein új értelmezést adott a végtelenségnek. A vér, a barbárság, a gonoszság végtelenségének. A repülőgépek is munkához láttak és az égi könyörület nevében a fellegek közül eregettek alá bombáikat.

A határtalanság is új értelmezést kapott. Azóta vagy tiz új határral szaporítottunk meg...

Fokozott légi védelem! — ez a Bleriot honatyai programja. A Grál-lovag Vulkán vasszérből öltözködik át. A hősnék,

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Nagyszabású vendégszereplések a kolozsvári Román Operában. Április 8-án újabb sorozata kezdődik a kolozsvári Román Opera rendkívüli előadásainak. A nagyszabású vendégszerepléseket Svéd Sándornak, a budapesti királyi Opera hírneves baritonistájának vendégjátéka vezeti be, aki jelenleg a bécsi Nagy Opera szerződött tagja is. Középeurópa egész közönsége ismeri bámulatosan meleg és hatalmas hangját, amely Kolozsvárt is nagy feltűnést fog kelteni. Első fellépte április 8-án az Alarcos bálban lesz, április 10-én pedig a Rigoletto-ban folytatja vendégszereplését. Svéd Sándor után az Opera következő vendége Emilia Vera, a római Teatro Reale dell' Opera lírai szoprán énekesnője lesz, aki a napokban Svájcban és Olaszországban valóságos diadalmenetet tartott; mindenütt rendkívüli sikert aratva. Április 20-án, szerdán a Toscában, 24-én, vasárnap pedig a Pillangókisasszonyban mutatja be művészetét. Jegyek már mindkét vendég fellépteire kaphatók a Románia Artistica színházi ügynökségnél.

Anny Ondra a Denevérben. Miután az összes világvárosokban hallatlan sikert aratott, Kolozsvárra is elkerült a Denevér, a német filmgyártás egyik legbájosabb, legsikerültebb operettje. Anny Ondra, a népszerű operett sztár játssza a rendkívül bájos film főszerepét és könnyed humorral ezuttal is élményszerűen kedves alakítással örömeztet meg a mélyenjáró, filozófikus német filmek után igazi vígjáték-kedélyre éhes publikumot. A Denevér a német filmalkotások közül talán a nagyszerű Kongressztantra emlékeztet leginkább, rendezésében, a régi Bécs hangulatos dekorációiban egy és ugyanazon rendezési felfogás jeleit mutatja. A film meséje hűen igazodik Johann Strausz örökéletű operettjéhez. A filmben egymást követik Strausz Johann fülbemászó melodáit és Betty Werner, Anny Ondra énekszámai élenkítik a rendkívül kellemes filmet, mely bizonyára nagy siker mellett egész helyen megy a Corso-mozgóban.

Magyar Színház heti műsora
Pénteken este 9-kor: Candida. (Shaw színdarabja, Kolozsváron először!)
Edward Stirling és a világhírű The English Players angol színtársulat egyetlen esti vendégjátéka. Az idény legnagyobb művészi eseménye! Euró

a levegő hősenek ime az lett a politikai programja, ami a Tardieué, vagy a Lavalé.

Fokozott légi védelmet követel Bleriot, a légi repülés hőskorszakának hőse. Nem tagadható, hogy a leszerelési konferencia korszakában ez erős konjunkturalis érzékre vall. Lám, lám: még jó politikus válik belőle.

Mindennek azonban nem a francia géniusz, nem is a francia demokrácia az oka. Egyszerűen az, hogy Bleriot, az egykori hő már nem hő többé. És nem is tud azzá lenni. Alulmaradottságának keserű és kínzó érzése hajszolja a politikába. A politikába, mely azzal az esélyvel fenyegeti, hogy nevéssé lesz. És azzal, hogy az emberek ugyan újra fognak beszélni róla, a militarista sajtó újra a fényképét fogja közölni, de mint hő örökre meghal.

Mert a hősnék, főleg pedig a levegő hősenek vigyázniuk kell magára. A képzelt, a tömegek képzelete szárnyakkal ruházza fel őket, mint az arkangyalokat. Egy arkangyal pedig nem politizálhat közvetlenül, mert elveszti a szárnyait, elveszti a glóriáját. Ha már politizál, úgy politizáljon, mint Lindbergh: a szenátor-apósán keresztül, vagy a leánya szerelmének segítségével. Avagy vállalja a bukott angyal szerepét, mint Levine. Egy bukott angyal ugyanis még mindig angyal.

De egy hős, akit a fokozott légi védelem nevében választanak képviselővé, az menthetetlen. Mint hő feltétlenül. Mert politikus nem lehet angyal, még bukott angyal sem. Bleriot viszont képviselő lesz. Elveszti a szárnyait és elveszti a megfakult glóriáját. Elvész, mint hő és megmarad, mint politikus. Kár. Hiszen újra átrepülhetne volna a La Manche csatornát! Salamon László

pa legkitűnőbb színtársulata! Még az angol nem értő közönség számára is felejthetetlen élmény. Premier-helyárak. Sorozatszám: 175.)

Szombaton este: A bűnös város. (Mozieloadás. A Szinkör Mozgó bombasorozatának második filmsodája.)

Vasárnap d. e. 11-kor: Hófehérke és a 7 törpe. (Gyermekelőadás, nagyon olcsó, a mozinál is olcsóbb helyárakkal. Páholy 5 személyre 80 lej, minden földszinti ülés 20 lej, az összes erkélyülés 10 lej. Sorozatszám: 176.)

Vasárnap 3, 5 és 7 órákor: A bűnös város. (Mozieloadás.)

Vasárnap este 9 órákor: Iglói diákok. (Király Ernő vendégjátéka. Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Jegyek ára: 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 177.)

Hétfőn este 9-kor: Exhercegnő. (Operett újdonság, először! Kosáry Emmi és Király Ernő együttes vendégjátéka. A párizsi és budapesti színházi évad legszenzációsabb operett újdonsága. Premier-helyárak. Premier-bérlet 26 sz. Sorozatszám: 178.)

Kedden este 9-kor: Exhercegnő. (Operett újdonság, 2-odszor. Kosáry Emmi és Király Ernő bucsúfélése. Premier-helyárak. Napi bérlet 25. B. Sorozatszám: 179.)

A cluj Román Opera műsora

Péntek, április 1: Lammermoori Lucia (Timisoaran.)

Szombat, április 2: A zsidóné (Timisoaran.)

Vasárnap, április 3 (délután): Traviata (Timisoaran.)

Vasárnap, április 3 (este): Rigoletto. (Timisoaran.)

Hétfő, április 4: Ebreca (Aradon.)

Kedd, április 5: Lammermoori Lucia (Aradon.)

Szerda, április 6: Rigoletto (Aradon.)

CORSO-MOZGO MŰSORA

Péntek 3, 5, 7, 9 órákor:

Szombat 3, 5, 7, 9 órákor:

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor:

Hétfő 3, 5, 7, 9 órákor:

Anny Ondra legsikerültebb filmje: a Denevér. Johann Strauss legsikerültebb operettje. Fülbemászó zene és mindvégig vidám hangulat szórakoztatja a közönséget. Rendezte: Karl Lamac, a legkitűnőbb filmrendező. Főszereplők: Anny Ondra, Ivan Petrovics, Hans Junkermann, Gheorghe Alexander, Karl Ettlinger és Oskar Sima. Filmelőtt a legújabb heti Paramount journal.

Vasárnap d. e. 11 órákor: Nagy szenzációs matiné olcsó helyárakkal.

SZINKÖR-MOZGO MŰSORA

Pénteken 3, 5 és 7 órákor utoljára:

a SANGHAI EXPRESSZ Marlene Dietrich, Anna May-Wong és Clive Brook). Előtte I. Lehar Ferenc „Sárga kabát”-jának nyitánya, előadja a színházi zenekar, Stefanides karnagy vezényletével. II. Prologus „A felkelő nap országából”, előadja: Keleti Aranka. Helyárak: 40, 30, 20 és 15 lej. Erre az ünnepi díszelőadásra a színház összes bérletét meghívja és szívesen látja az igazgatóság. Színházi számozott ülőhelyek. Jegyek már most válthatók.

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:

Az amerikai Paramount nagy hangos világatrakciója. A bűnös város, a főszerepekben Carry Cooper, Sylvia Sidney és Lukács Pál. Helyárak az összes előadásokon: Földszinti ülő 35 és 30 lej, erkélyülés 20 és 10 lej.

Vasárnap 3, 5 és 7 órákor:

Bűnös város, nagy hangos-atrakció. A főszerepekben: Carry Cooper, Sylvia Sidney és Lukács Pál. Helyárak: 35, 30, 20 és 10 lej.

SELECT-MOZGO MŰSORA

Pénteken 3, 5, 7 és 9 órákor:

Szombaton 3, 5, 7 és 9 órákor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:

Egy paradicsomi éjszaka, szenzációsan rendezett film, eddig nem látott eleganciával és fényvel. Főszerepekben Anny Ondra, aki e filmben románul is beszél, Hermann Thiemig és Ralph Arthur Roberts. Műsoron kívül a legújabb hangosíradó.

URANIA-MOZGO MŰSORA

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:

Alvilág arnyai szenzációs hangos kalandfilm, főszerepekben Harry Piel és Dary Holm. Műsoron kívül hangos íradó.

ASTRA MOZGO MŰSORA

Péntek, szombat, vasárnap és hétfő:

Felix Bressart, a komikusok sampionja. Az irodafőnök ur. Ragyogó filmvígjáték. Olga Limburg és Alfréd Abel. Szexenzsláger!

APRÓ HIRDETÉSEK

Kelengyék készítése, gobelinvarrás, gép- és kézi hímzés, montirozás, előnyomatás, csipkebevarrás, filéfénygöngyök, terítők olcsón és szépen Fisch Böske kézmunkaszalonjában Cluj, Malom u. 16.

Házeladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugárier (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előnyös feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Schadchenek küldjék címüket Uj Kelet kiadóhivatalába Völegény jellegére.

Erdély részére még egy néhány cikk képviselőletét elvállalom. „Jutalék” jellegére.

Kiadó volt Széchenyi-tér 39. 3-4 szobás modern lakás, kétszobás és egyszobás konyhás lakás májusra. Egy üres ültetvényiség azonnalra. Ertekezni a háztulajdonosnál.

Elveszett a vasárnap megtartott cionista Szabadegyetem előadásán az Iparkamra dísztermének karzatán két zsidógyermek könyv. Becsületes megtaláló szíveskedjen azt eljuttatni az Uj Kelet szerkesztőségéhez.

Szép keresetre tehet szert Rasol borotválópor gyártásával. Érdeklődők írjanak „Existencia” jellegére a kiadóba.

Hoover

Az Uj Írók

Szerkeszti: Móricz Zsigmond. Ára 90 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beküldés ellenében (bélyegben is), vagy utánvételtől.

AL és a L

A st. louis-i négyért, aki azt bergh-baby elra célból történt, kényszeríték csatására.

Szóval Lindberghből a sokezeren Mert a rabló n. Legkevésbé zárólag nagyvették és akarják.

Es Al Capon világot előtt, hogy legnemesebb akkor, az első nagylelkűen kián belül megmát és előkerít.

Ennél többet le elvárni. Viszban, hogy hogy nem tud ügy érdekében magát. Es ha véleménynek a lása, — vissza tehetik neki a cella sötéttségét és a napfényt.

Hiszen még rongyos dollár szó ebben a kr előkerítés „kölből felezi. Ne kis meleg nap végűt, egy kis visszazadja egész nagyvilá.

Csakugyan a Newyorki sem áll rá az rentabilisnak.

Mert valószínű a kis napsugár pone kis szabablmák és újakadni a new-amerikai rendőpet sem kelle amikor annyiergiát emé Lindbergh-gyétörök most a gyerekek szabadannak tudatá.

A new-yorki

Rejtélyes bü jelentik: Kosir-aaalitiszet nyaktan találtak meg, amellyel a holttest mel meg. A holttest Eddig nem sikerült gyilkosságról, szó. A hivatalo a hulla a lakó vasárnap reggelyakvágás a b jobboldali fülig lenleg Prágán.

Pofonok a tik: Tegnap es ház előadásán, va volt, egysze Blasel színházi szor arcultótt burgi lap mellé selné azért ineg lapjában az ki a színház u ba, mert megig ségét újra szer

Hoover származása. W Newyork Time zolta először a Hoover amerika mázusa. A Ne lap most nyor kérdésben és ta, hogy Hoov melletti község majd Amerikát már kétszgeleu kő származásu

HIREK

Al Capone és a Lindbergh-baby

A st. louis-i rendőrség elfogott egy néger, aki azt vallotta, hogy a Lindbergh-baby elrablása kizárólag abból a célből történt, hogy a hatóságokat rákényszerítsék Al Capone szabadonbocsátására.

Szóval Lindbergh hiába szórta magából a sokerezer dolláros ígéreteket.

Mert a rablók — nem akartak zsarolni. Legkevésbé pénz. Egyedül és kizárólag nagyvezérik szabadságát akarták és akarják kiharcolni.

És Al Capone is beigazolta országvilág előtt, hogy ő gentleman. A szó legnemesebb értelmében. Hiszen már akkor, az első riadalom pillanatában, nagylelkűen kijelentette, hogy ő 24 órán belül megszünteti a szülők fájdalmát és előkeríti a gyermeket.

Ennél többet igazán nem lehetett tőle elvárni. Viszont neki is igaza van abban, hogy a börtönben nemcsak, hogy nem tud semmit sem tenni az ügy érdekében, de ott nem is érzi jól magát. És ha annyira fáj a világhírnévvel, — visszaszerzésért igazán megtehetik neki azt a csekélységet, hogy a cella sötéttségéből engedjék ki egy kicsit a napfényre.

Hiszen még pénzt sem kér. Egyetlen rongyos dollárt sem. Ami igazán nagy szó ebben a krízises világban. Sőt, az előkerítés „költségeit” is saját zsebéből fedezi. Nem kér egyebet, csak egy kis meleg napsugart, egy kis tiszta levegőt, egy kis szabadságot. Amelyért ő visszaadja szüleinek a kisfiút, az egész nagyvilág megnyugodására.

Csakugyan kifizetődne...

A new-yorki rendőrség azonban mégsem áll rá az alkura, bármennyire is rentabilisnek mutatkozik ez az üzlet. Mert valószínűnek látszik, hogy ennek a kis napsugárnak a fényénél, Al Capone kis szabadságában — újabb problémák és újabb gondok fognak rászakadni a new-yorki, illetve az egész amerikai rendőrségre. Ami nekik csöppet sem kellemes. Különösen most, amikor annyi munkát adott és annyi energiát emésztett fel annak a kis Lindbergh-gyerekek az ügye. Azon török most a fejüket, vajjon felére-e a gyerek szabadsága és a szülők öröme annak tudatával, hogy Al Capone ül?...

A new-yorki rendőrség habozik... (d. h.)

Rejtélyes bűnügy Prágában. Prágából jelentik: Kosirében ma Anton Valek postai tisztviselő nyakán mély vágott sebbel halottan találták meg lakásában. A konyhánál, amellyel a gyilkosságot elküldték, a holttest mellett a szobában találták meg. A holttesten csak fehérnemű volt. Eddig nem sikerült megállapítani, hogy gyilkosságról, vagy öngyilkosságról van-e szó. A hivatalos nyomozás adatai szerint a hulla a lakásban szombat este, vagy vasárnap reggel óta fekszik. A mély nyakvágás a bal nyakrésztől majdnem a jobb oldali fülig terjed. Valek felesége jelenleg Prágán kívül tartózkodik.

Pofonok a színházban. Bécsből jelentik: Tegnap este a salzburgi Városi Színház előadásán, amikor a nézőtér zsúfolva volt, egyszerre fölemelkedett helyéről Blasel színházigazgató felesége és három szor arculütötte a „Die Wacht” című salzburgi lap mellett ülő szerkesztőjét. Blaselné azért inzultálta az újságíró, mert ez lapjában azt írta, hogy azért neveztek ki a színház új rendezőjét ebbe az állásba, mert megígérte, hogy az igazgató feleségét újra szerződteti.

Hoover kétségtelenül szlovenszói származású. Washingtonból jelentik: A Newyork Times egyik januári száma közölte először azt a szenzációs hírt, hogy Hoover amerikai elnök szlovenszói származású. A Neue Züricher Zeitung című lap most nyomozást folytatott ebben a kérdésben és kétségtelenül megállapította, hogy Hoover családja egy Pozsony melletti községből előbb Bajorországba, majd Amerikába vándorolt ki. Most tehát már kétségtelen, hogy Hoover szlovenszói származású.

Borult időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai irrtézet időjárásprognózisa szerint tulnyomóan borult időjárás várható, nyugaton esőhajlammal. Két-három napon belül a hőmérséklet süllyedése valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délben plus 4 fok Celsius.

Filmvilág Jeruzsálemben. Londonból jelentik: A „Mondd meg Angliának” című háborús filmet nemrég mutatták be Jeruzsálemben. A darab a Gallipoli félszigeten lejártszodot harcokat ábrázolja. Valahányszor a filmet egy angol katona török fegyvertől megsebesül, az arab nézők nagy lelkesedéssel tapsoltak és tüntettek az angolok ellen. A filmet amiatt betiltották.

Gépfegyveres banditák raboltak ki Amerikában egy bankot. Londonból jelentik: Az amerikai minnesotai Minneapoliban hét bandita kifosztott egy pénztárat. A rablók 50 ezer dollár készpénzt és 150 ezer dollár értékű állami kötvényt vettek magukhoz s anélkül, hogy valaki feltartóztatta volna őket, gépfegyverrel is felszerelt autójukon tovarobogtak.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonaim és ismerőseimnek, akik szeretettel feleségem elhalálása alkalmával részvénytulajdonosokkal és a temetésre való megjelenésükkel igyekeztek fájdalmamat enyhíteni, ezután mondok hálás köszönetet. Rottmann Márton.

Harmincöt külföldi vállalat létesített gyártelepet Angliában. Londonból jelentik: Angliában a védővám-törvény életbeléptetése óta 35 külföldi vállalat létesített gyártelepet. Ezek már meg is kezdték a termelést. Letelepdesi engedélyért összesen 438 külföldi vállalat nyújtott be kérelmet, köztük 195 német, 34 belga és 24 amerikai gyári üzem.

Felix Bressart és Alfred Abel következnek péntektől az Astra-mozgó vidám műsorán. A ragyogó vígjáték címe „Az iroda főnök ur” és az összes Felix Bressart-filmek között a legjobb. Megállapítjuk, hogy az Astra-mozgó vígjátékciklusa fényesen bevált, mert a legjobb komikusok sorozatának fel egymásután s a mozi tájéka napról-napra frenetikus kacagástól hangos.

De Valera revízió alá veszi az angol kormányt. Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda dublini távirata szerint az ir fővárosban úgy hírlik, hogy De Valera esetleg revízió alá veszi az angol kormányt küldendő ir válaszcímeket, mert érteséret adták, hogy a hűségessé megtagadása és az Angliával való szakítás után rem fog meghívást kapni az Ottawában tartandó birodalmi gazdasági konferenciára s az értekezleten Irország érdekeit teljesen figyelmen kívül fogják hagyni.

Prolongálás helyett új kölcsön felvételére használta fel valóféiben lévő vak feleségével aláírtott váltókat. Feltűnteteltő polgári pert tárgyalt csütörtökön az itélő tábla második szekciója. Az alperes Osvada Viktória kolozsvári uriaszony, aki — huszonöt éve vak és aki 1930-ban a töle valóféiben levő férjének és unokaöccsének, Osvada Emilnek rábeszélésére 300.000 lejes váltót zsrált, amelyet a Banca Centrala számított le. Osvada Viktória — vakasága miatt — a nála lakó unokahúgát, Osvada Valériát bizta meg azzal, hogy a váltóra a nevét aláírja. Osvada Viktória vallomásaiban elmondotta, hogy pár hét után ismét megjelent a lakásán Osvada Emil egy ismeretlen ur társaságában és arra kérte Osvada Valériát, hogy a Banca Centralánál lévő váltó megújítása céljából újból írjon alá két váltót és egy hitelbiztosítéki okiratot. Osvada Valéria abban a hiszemben, hogy jót cselekszik, aláírta az elébe terjesztett okmányokat. Ezen a ponton kezdett az ügy bonyodalmas fordulatot venni. Osvada Valériának rövid idő múlva egy idézést kézbesítettek, melyből kiderült, hogy a Forestiere Romana 100.000 lejes váltóért indított ellene. Ekkor tudta meg Osvada Valéria, hogy a váltókat az unokaöccse nem a Centralánál levő tartozás megújítására, hanem a Forestiera Romanánál szerzett fávásárlási hitele céljára használta fel. Ezt a szövevényes ügyet a közelmúltban tárgyalták a törvényszéken, ahol Osvada Viktória azzal védekezett, hogy a vakember váltóaláírása csak akkor érvényes, ha a közjegyző is hitelesíti az aláírást. A törvényszék elfogadta a váltókifogást és elutasította a felperes keresetét. A Forestiera a táblához fellebbezett. A tábla második szekciója néhány nappal ezelőtt elrendelte a bizonyítás kiegészítését. A tábla csütörtökön eskü alatt hallgatta ki Osvada Viktóriát és Osvada Valériát, akik fenntartották az első fórumon elhangzott védekezéseiket. A tábla április 7-re halasztotta el az ítélet kihirdetését.

Ma nyílt meg!

Szenzációs új áraink:

- I-a férfi barna felcipő L. 540
- I-a női antilop L. 475
- I-a gyermekcipő L. 175
- I-a babycipő L. 70
- Bőr házicipő L. 145
- Fiucipő L. 260

RÁDIÓ MŰSOR

- Péntek, április 1.
- Bukarest. 19.40: Grammfón. — 20: Opeia. 21.15: Jazz.
  - Budapest. 9.15: Hangy. 12.05: Balajkazene. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: H'rek. 4: Vigyázz, ha jön a vonat. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Magyar nóták. 6: Gyermekmentés. — 6.30: Táncezen. 7.15: Külügyi negyedóra. 7.30: A Filharmónikus Társaság hangversenyének ismertetése. 7.40: Haydn: Teremtés oratórium. 9.45: Pontos időjelzés, hírek, időjárás, majd cigányzene.
  - Bécs. 19.05: Haydn: Az évszakok című oratórium.
  - Berlin. 20.15: Handel: Rodelina című operája.
  - Frankfurt. 17: Filharmónikus hangy.
  - Hamburg. 19.30: Rossini est.
  - Langenberg. 23: Kávéházi zene.
  - Stuttgart. 19.35: Mandolin. 20.05: Filharmónikusok.
  - Varsó. 19.15: Filharmónikus hangverseny. 22.50: Táncezen.
  - Kattowitz. 17.35: Zongora.
  - Lemberg. 16.30: Grammfón. 17.35: Hangy. szoprán és tenorénekek.
  - Milánó. 19.30: Könyvi zene.
  - Róma. 19.50: Grammfón. — 20.45: Operett.
  - Prága. 15.30: Hegedűhangverseny. — 21.45: Grammfón.
  - Pozsony. 16.55: Grammfón. 22.20: Cigányzene.
  - Brünn. 17.05: Fuvósötös.
  - Párizs. 21: Haydn ünnep.
  - Riga. 20.30: Saint-Saens: H-dur hegedűverseny. Lázár: Divertissement, 21.30: Szórakoztató zene.
  - Svájci Aleman Adó. 20.30: Hegedűhangverseny.

Valamivel optimistább a newyorki tőzsde. Londonból jelentik: A newyorki tőzsde költségvetésdeficit kiküszöbölési híre hatása alatt valamivel optimistább.

A vénkisasszony titka, Marlitt regényének híres filmváltozata kerül bemutatásra az Épitőmunkás-mozgóban vasárnap fél 3, fél 5, fél 7 és 9 órakor. Hétfőn és szerdán 5 és 7 órai kezdettel. Főszerepben: Marcella Albinival. Műsor előtt a kolozsvári Dalosverseny.

IVDÁN SÁROK

— Te Arisztid, nem tudnád megmondani nekem, hogy mi az a Freud féle tudat alatti dolog?

— Még azt sem tudod? Hát az úgy van, hogyha szembe jön az utcán az ismert bankvezér akkor azt mondd neki: Szehevusz kéhlek alásan, tudat alatt pedig azt gondold: tyűh, hogy utálok ezt a büdös kutyát...

Műsora
Toljára:
ESSZ Mar-
Wong és Cl-
ehár Ferenc
tánya, előad-
Stefanides
II. Prologus
ból, előadja:
: 40, 30, 20
: díszelőadás
: ígit meghívja
gatoság. Szin-
yek. Jegyek

nagy hangos
s város, a fő-
er, Sylvia Sid
tárak az ösz-
szintű ülő 35
és 10 lej.

gos-atrakció.
Cooper, Syl
ál. Helyárak:

Műsora
or:
r:
a, szenzáció-
g nem látott
Főszerepek
filmben ro-
n Thiemig és
Műsoron ki-
íradó.

Műsora
r:
s hangos ka-
n Harry Piel
kívül hangos

Műsora
és hétfő:
kusok sam-
ur. Ragyogó
urg és Alfréd

gobelinvarrás,
ozás, előnyom
üggönyök, te-
h Böske kézi-
alom u. 16.

u (Szentlélek
r. Calugárilor
ti ház előnyo-
dők forduljs-
ézet Rt. Igas-

üket Uj Ke-
y jeligére.

néhány eik-
ajék” jeligére

39. 3—4 szo-
as és egyszó-
Egy üres üz-
szezni a háztu-

tartott cionis-
n az Iparkama
ét zsidótárgyu
ó sziveskedjen
szerkesztőségé-

rt Rasol bo-
ekklődők írja
a kiadóba.

ók
Zsigmond.

osztályában az
etes beküldés
agy utánvéttel

UJ KELET *Legújabb hírek*

Argetoianu részletes expozét mondott a kamarában a Tardieu-tervről

Románia teljes bizalommal várja a konföderációra vonatkozó konkrét propozíciót

Előbb a nyugati gabonaimportáló államok kell meg-egyezzenek, azután ühelnének le tárgyalni a dunai államok

Cuzának nem kell sem a konföderáció, sem a zsidó hit-községek államsegélye

Bucuresti-Bukarest, március 31. A kamara tegnapi ülésén Mihalache megint pellálta a kormányt, hogy mi az álláspontja a Tardieu-tervre vonatkozóan. Mihalache interpellációjára Argetoianu pénzügy miniszter a kamara csütörtök délutáni ülésén így nyilatkozott:

— Szükségesnek tartom, hogy néhány szóval leszögezzem álláspontunkat az ugy nevezett Tardieu-tervre vonatkozólag, — mondotta. — Népünk a múltban nagy türelmeket adta bizonyosságát és ennek a türelmeket köszönhető, hogy képes volt elviselni a nehézségeket.

Most ugyilátszik, elvesztette türelmét, mert bizonyos dolgokat idő előtt akar megtudni.

A kormányt támadták a napokban, hogy nem ad hivatalos nyilatkozatot a parlamentben a dunai államok gazdasági új-jáépítésére vonatkozólag. A kormány azért nem nyilatkozott eddig ebben a kérdésben, mert nem beszélhetett, mivel az alkalmas pillanat még nem érkezett el.

A dunai medence államainak új gazdasági orientációjának problémája az egész Európa gazdasági normalizálását célzó elgondolások keretében rendkívül komplikált ügy, amelyet alapos meg tárgyalással a zöld asztal mellett kell megoldani és előbb a különböző államok között bizonyos tranzakcióknak kell megtörténniök. A kívánt cél elérése hosszú és kitartó munkát igényel. Elhatározták, hogy a dunai medence államainak össze kell fogniök és meg kell érteniök egymást.

Miben értsék meg egymást? A dunai országok mezőgazdasági szempontból gabonát eladó államok, következésképpen mielőtt a gabonát exportáló államok egymást megértenék, szükséges, hogy megértsék egymást a gabonavásárló államok is.

Ezek pedig a nyugati nagyhatalmak. Mi örömmel vettük a megoldás kezdeményezését és azt, hogy a mi nehézségeink komolyságát és szegénységünk gondját megértették külföldön. Egyelőre Tardieu, Franciaország reprezentánsa vette kezébe a kérdést, latba vetve egész energiáját és elkötele, hogy azt jó eredményre juttatja. Mielőtt felvennék a kapcsolatot a gabonát exportáló egyes államokkal, előbb a gabonát importáló államok kell, hogy egy másköz meg egyezzenek. Ezeknek az országoknak azonban egyéb nagy és nehéz problémáik várnak megoldásra, mert ök nemcsak gabonát importálnak, hanem és főként iparcikkeket exportálnak. Angliának magának is megvan a megoldásra való mezőgazdasági problémája gyarmataira való tekintettel, mert hiszen Kanada és Ausztrália ugyancsak gabonát exportáló államok. A négy nyugati nagyhatalom közt folyó tárgyalások során létrejött megállapodás után kerülhet sor az exportáló államok megegyezésére is.

Mindaddig azonban, amíg ezek a tárgyalások nem fejeződnek be, azt hiszem, korai volna, ha elmondanánk azt, amit Párizsból kapott baráti információ alapján tudunk.

Mert minekünk nemcsak az a kötelességünk, hogy beszéljünk, hanem az is kötelességünk, hogy titoktartók legyünk. Azt hiszem különben, hogy a következő hónapokban véghezviendő program nem tisztán gazdasági, hanem pénzügyi jellegű is lesz.

A gazdasági téren ugyanis nem szabad nagy bizakodást táplálni a helyzet javulására nézve, de azt hiszem, hogy sokat lehet remélni pénzügyi téren,

ahol nincsenek kizárva a rövidlejáratú kölcsönök, sőt a hosszabb lejáratú hitelek sem, nincs kizárva esetleg a követelések revíziója, a törlesztések új számítása, esetleg az adósság leszállítása is, a háborus és a háborúelőtti adósságoké, amelyek mai valutáris viszonyainkhoz igen drágán vannak valorifikálva. Akkor majd Európa centrumában és a Nyugat felé fekvő államok nagy hasznát fogják látni a hozandó pénzügyi intézkedéseknek annál inkább, minél biztosabbak a maguk pénzügyi viszonyai. Itt annak a meggyőződésnek adhatok kifejezést, hogy a nyugati államok sok jóakarattal vannak a közép-európai államok iránt, amelyeknek segítségére fognak sietni és ennek a segítségnek mi is részesei lehetünk, pénzügyi viszonyaink szilárd bázisára való tekintettel.

Igaz, hogy szegények vagyunk, hátralekban vagyunk az állami tisztviselők fizetésével és a nyugdíjakkal, de a külföldi adósságok kérdésében normalis a helyzet.

A Nemzeti Banknál a mai napon 645 millió lej áll rendelkezésre. Áprilisban 88 millió esedékességünk van, májusban 130 millió, júniusban 317 millió, összesen 535 millió, ugy, hogy júliusra még 110 millió lej marad. Ilyen körülmények között hogyan lehet azt állítani, hogy Románia nem fizeti adósságait.

— Ezeket a felvilágosításokat meg kellett adnom, hogy lássák, hogy miért hallgat a kormány az ugynevezett Tardieu-féle tervvel kapcsolatban. Nem azért tesszük ezt, mintha ellene volnánk, hanem azért, mert e pillanatban csak egy Tardieu-akció létezik, egy olyan akció, amelyet nem szabad haszontalan intervenciókkal megzavarni.

Miután az importáló államok között kialakul a helyzet, mi is szóhoz juthatunk, exportáló államok. Véleményem az, hogy a Tardieu-akcióban megmentésünket kell látnunk és hallgatunk, mert teljes bizalommal vagyunk az iránt, hogy nagy szövetségeseink vezetői megfelelő javaslatot fognak tenni nekünk ebben a kérdésben.

A kamara a pénzügyminiszter nyilatkozatát tapssal vette tudomásul. Ezután Raducanu rámutatott arra, hogy a kisanant államok külügyminiszterei pontos nyilatkozatot tettek. Sajnálja, hogy Argetoianu csak kitérő kijelentéseket tett.

Cuza lehetetlennek tartja a dunai államok összefogásának tervét. Vitázik a pénzügyminiszterrel és azt mondja, hogy előbb a tisztviselőket kell kifizetni és azután a külföldi adósságokat.

Argetoianu: Elismerem, hogy magának igaza van. 645 millióból azonban a tisztviselőket és a nyugdíjasokat nem tudjuk kielégíteni. Remélem, hogy májusig meg lesz a teljes összeg az ök kielégítésükre. Ha kifizetem az összes belföldi adósságokat, akkor ki kell fizessem a zsidó hit-községeket is.

Cuza: Arra nincs szükség. Dujuvara liberális megköszöni Argetoianu fejtegetéseit és nagyon helyesnek tartja, hogy a kormány készen tartja a külföldi adósságok fizetésére szükséges összeget. A Tardieu-tervet szerinte minden erővel támogatni kell.

A király és a kormány között elhidegült a viszony?

Jorga nehezta a diákvezérek királyi audienciájáért

Bucuresti-Bukarest, március 31. Az Adeverul szerint a kormány helyzetének újból válságosra való fordulását az idézte elő, hogy Jorga megbántottnak érzi magát, amiért az uralkodó a diákokat audiencián fogadta. A miniszterelnök a parlament nyílt ülésén kifejezést is adott ennek a neheztelésnek, amennyiben kijelentette, hogy ő nem állott volna szóba Cotiga öxelleneciájával. Egyes politikai körök erre

vezetik vissza azt is, hogy az uralkodó nem hajlandó a parlamenti ülészakot április 7-ike után is meghosszabbítani. Ilyen értelemben Jorga és Argetoianu is nyilatkozatot tettek. A kormánypart képviselői körében mozgalom indult meg az iránt, hogy az uralkodót meggyőzzék felfogása megmáltásának szükségességéről, mivel a parlament nem képes az előtte lévő problémákat április 7-ig befejezni.

Kezdetét vette a nagyváradi Lőrinczy bűnügyi tárgyalása

Vezér József nagyváradi kereskedő váltókölcsonai, adóárverési és egyéb üzemei a nagyváradi törvényszék előtt

Oradea-Nagyvárad, március 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi törvényszék Smelt-Filip tanácsa csütörtök délelőtt kezdte meg Vezér József nagyváradi kereskedő bűnperének tárgyalását. Vezér József bűnpere Nagyvárad kereskedőinek körében óriási érdeklődést kelt, mert az ismert-névi kereskedő egyike volt a legjobban prosperáló váradai üzlet tulajdonosoknak, aki még a gazdasági krízis első évében ment teljesen tönkre. Ugyanakkor azonban egész sereg kereskedőt és magánost károsított meg, akik szemé-

lyes barátjai voltak és szivességi váltókat irtak alá számára. Az áruhitelek kivül több, mint egymillió lejre rugtak szivességi tartozásai, amikor üzletét és árukeszletét egy 80 ezer lejes adóhátralékért elárvereztette. A legjobban károsult Friedmann Gizella 400 fontsterlinget kölcsönzött Vezérnek, de a listán ismert nagyváradi kereskedők is szerepelnek.

A botrány kirobbanása után több bűnvádi feljelentés érkezett Vezér József ellen, akit a vizsgálóbíró akkor le is tartóztatott. A nagy érdeklődés mel-

lett zajló tárgyaláson Vezér mellé két nagyváradi kereskedőt is a vádítottak padjára ültettek, akik részesek voltak Vezér üzemeiben. Vezér védelmét dr. Trif Titusz látta el, a vádat Popescu ügyész képviselte, míg a legjobban károsult Friedmann Gizellát Sofroni és Sangeorgeanu ügyvédek képviselték.

Vezér József vallomásában elmondta, hogy a gazdasági krízis kényszerítette árukeszletének elárverezésére. A vallomástétel közben vita támadt az ügyész és a védőügyvéd között, mert az ügyész több ízben is hangoztatta, hogy Vezér üzletéből másfélmillió lej értékű árut dugott el, házálat betáblázta, butorait pedig eladta. Vallomása alatt Vezér igyekezett a gazdasági krízis áldozatának beállítani magát. A tárgyalás folyik.

Részben végetért a cseh-szlovákiai bányászsztrájk

Prága, március 31. A harmincezer cseh-szlovákiai bányamunkás sztrájkja részlegesen véget ért. A Moravszka-Osztravaszenbányavállalatok igazgatói ugyanis a tárgyaló bizottság előtt bejelentették, hogy hajlandók a ömeges felmondást visszavonni. E nyilatkozat megtétele után a bányászok egy része azonnal felvette a munkát. Brűxben azonban a sztrájk még tart.

Megnyílt a Prága—London közötti repülőgép-közlekedés

Prága, március 31. A Prága—Leipzig—Esen—Amszterdam—London közötti új légi közlekedés ma megindult. A repülőgépek menetrendszerű pontossággal érkeztek meg ugy Prágába, mint Londonba, annak ellenére, hogy az időjárás nem volt kedvező.

Három új feketeszesz letartoztatás Nagyváradon

Oradea-Nagyvárad, március 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári tábla főügyésze tegnap átiratot intézett a nagyváradi ügyészséghez, melyben kérte Ullmann Arthur, Felner József és Gutfried Emánuel szeszgyárosok letartoztatását. A nagyváradi ügyészség a rendeletet azonnal végrehajtotta, de Ullmann Arthur és Felner József betegen feküdtek lakásaikon és így az ügyészség megelégedett az- zal, hogy házuk elé őrszemeket állított. Gutfried Emánuel azonnal letartoztatta az ügyészség.

Ugyancsak tegnap a nagyváradi ügyészség bizalmas értesítést kapott, hogy a feketeszesz-panamának egyik külföldre szökött vádlottja, Spielmann Jenő, visszaérkezett Nagyváradra. Spielmann Jenő még a szeszvizsgálatok megindulásakor távozott el Nagyváradról. A kolozsvári vizsgálóbíró értesült ugy, hogy Spielmann újra Nagyváradon van és tudatta a nagyváradi ügyészséget. Az ügyészség megtette az intézkedéseket Spielmann Jenő őrizet-be vételére.

— Tüntettek a maltai olasz diákok La Valettában. Londonból jelentik: A maltai La Valettában az olasz tanítási nyelvterve vett korlátozása miatt a diákok tömegesen tüntetést rendeztek. Karhatalomnak kellett kivonulnia az ucca rendjének helyreállítására.

— Harmincezer bányamunkás sztrájkol Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Csehszlovákia 83 ezer bányamunkása közül több mint 30 ezer sztrájkban áll. A kormány megkezdte tárgyalásait az érdekeltek vezetőivel a sztrájk megszüntetése érdekében.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brzezi u.) 10. szám. Telefon 9-77

Taxa post-plate in nun No. 224716—

da Baron L. P. Telefon: 9-77. Vonta 110, nr. 600, egészévr havonta 1, ne egészévr 10 értékű valuta. szerint. Az „U. bányásági zsidó. Cikkeink után rás megjelölje

Áprilisi tréfa

Tegnap este ki egy egész sereg sz szerkesztőt „Csup munkatársunk — fogja közölhetni e Tessék csak megh — „Bukarestben m megek tüntettek a jen Jorga, az orsz az emberek a lelki

Argetoianu több dolt audiencián hogy Romániának di kölcsönre.

A pénzügyigaz előre kifizették a és nyugdíjakat.

Averescu és Go tatlan, karanfogva toriein.

A kómérő negy tatott“.

A szerkesztő m mindent megértett. Április elseje vo

Eltemették...

Az új választójo vezet meg halt volna. Az igazsá felelő temetést re egy albizottsághoz kodik a végleges e

Öszintén szolvá mélységes családó lasztójogi törvény darcával. Hiszen a zott a jelenlegi ko tak többségben... igazán nem érdeke lasztójog életrehívá

A népszerűtlensé népkarant demokrá sának. Uralmát ne a tömegek ellen épí matban nincs és sza, mint a prémium szer. Mert hiszen a jog mellett a díkt lehetőségei kizártal szerítlen, kizárolás kormány prémium nem szerezhett a r get. A Mirto-javas teti a prémiumot. hogy még nem érő olyan kormánynak, a parlament összet téve. Ugy látszik, kormány fog követ tartott prémium se pére fogja formáln

Egyébként a jav Mirto parasztpárt valóan nem várta vezetőlen fordula ügyében. Holott kellett hozzá, hog hesse. De volt is hogy pont Mirto törvényjavaslatot, a rasztpártnak a rep alkalma lett volna idején megvalósíta formot. Akkor nem hát most igazán n azon, ha egy fasisz bizottságában nem

A herceg cső

Ki ne ismerné a paródiát, melynek „A gróf, a gróf, a g

Most ezt a paródiá kapcsán van alkali Gróf helyett ugyan de ez legkevésbé s dia és a szöveg ak ma ebben a váltó akiknek énekelni